

IDEJNO CJELOVITO RJEŠENJE
JAVNOG PROSTORA UNUTAR
SKUPA BLOKOVA DONJEG GRADA

Akademska godina
2020./2021.

Sveučilište u Zagrebu
University of Zagreb

Af

Arhitektonski fakultet
Faculty of Architecture

Studij dizajna
School of Design

SI
ME
RGI
JA

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Preddiplomski studij arhitekture i urbanizma

Preddiplomski studij dizajna

Paralelna radionica vježbovni kolegija

STUDIO IV – Pejzažna arhitektura, VI. semestar

Projektiranje – Industrijski dizajn 6, VI. semestar

Projektiranje – Vizualne komunikacije 4, IV. semestar

IDEJNO CJELOVITO RJEŠENJE JAVNOG PROSTORA

UNUTAR SKUPA BLOKOVA DONJEG GRADA

Akademski godina 2020./2021.

Koordinatori kolegija

prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci,

doc.art. Andrea Hercog, izv.prof.art. Tomislav Vlainić

Voditeljice STUDIO IV – Pejzažna arhitektura

asist. Kristina Perkov, asist. Ana Sopina

Voditelji/ice Projektiranje – Industrijski dizajn 6

doc.art. Andrea Hercog, asist. Nika Pavlinek

Voditelji/ice Projektiranje – Vizualne komunikacije 4

asist. Andrija Mudnić, asist. Dina Milovčić

Demonstratorice

Rea Novaković Matošić, Lucija Radelja

Studenti/ce Arhitekture i urbanizma

Maria Čerkić, Vlatka Geceg, Viktorija Genzić, Lucian Glavan,

Doria Gobić, Nina Grabovac, Gita Grah, Vito Grego,

Tin Heljić, Fran Hodalj, Sanja Hokal, Sara Hrestak,

Luka Jugovac, Andrea Junaković, Lucija Jung, Ivona Roca,

Danica Runac, Stjepan Sorić, Tomislav Sorić, Barbara Srček,

Marta Šarar, Nikola Škarec, Dino Špadina, Mia Šolaja,

Vid Šešelj, Bernard Matej Štimac, Anja Tihomirović,

Kaja Terze, Marinela Topić, Dora Vitlić, Karmen Žilić

Studenti/ce Industrijskog dizajna

Toni Bilić, Nola Bokun, Rina Crnjaković, Karlo Jelić,

Paula Lasković, Lana Milinović, Iva Munkačević,

Ana Nikšić, Andrija Stanković, Emma Vručinić

Studenti/ce Vizualnih komunikacija

Eva Bakrač, Ante Beović, Ema Božek, Lucija Burić,

Marija Čop, Frano Jurić, Ines Kocijan, Tea Matijević,

Lucija Pezer, Mia Ribić, Mare Roth, Mila Skalić Acuna,

Iva Stanković, Luce Storić, Paula Štrugačevac, Ivana Šilić,

Maja Štefanić, Lucija Tadić, Sara Zelić

ZAHVALA

Zahvala predstojnici Katedre za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu Bojani Bojanić Obad Šćitaroci i voditelju Studija Dizajna Feđi Vukiću, koji su od samog početka podržali suradnju dvaju studija Arhitektonskog fakulteta.

Zahvala svim nastavnicima Studija Arhitekture i urbanizma te Studija dizanja koji su sudjelovali u pripremi i provođenju Paralelne radionice, demonstratorima, gostima kritičarima koji su doprinijeli kvalitetnoj razradi studentskih projekata, te recenzenticama: Morana Pap, Sanja Bencetić, Ivana Fabrio, Damir Gamulin, Sanja Gašparović, Andrea Hercog, Vedran Ivanković, Tihomir Jukić, Ivana Knez, Iva Kostešić, Damir Krajnik, Luka Krstulović, Leon Ladišić, Kata Marunica, Dina Milovčić, Anka Mišetić, Ivan Mlinar, Ines Mravunac Sužnjević, Andrija Mudnić, Rea Novaković Matošić, Nika Pavlinek, Kristina Perkov, Ivana Podnar, Lucija Radelja, Marko Rukavina, Ana Sopina, Sonja Tadej Vončina, Filip Vidović, Tomislav Vlainić, Koraljka Vlajo, Alen Žunić.

SADRŽAJ

UVOD 9

VODITELJI NASTAVE 11

ZADATAK I METODOLOGIJA 12

KONTEKST 12

UVOD U ZAJEDNIČKI ZADATAK 14

PROJEKTNI ZADATAK 18

METODOLOGIJA RADNOG PROCESA 24

IZVOĐENJE ZADATKA 28

TIJEK SEMESTRA 32

ZAJEDNIČKA PREDAVANJA KUPPPA + SD 33

Uvod u kolegij STUDIO IV – Pejzažna
arhitektura 34
prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci

Sociologija prostora 36
prof.dr.sc. Anka Mišetić

Tranzicije / participativne prakse /
otpornost – metode istraživanja 38
izv.prof.mr.sc. Ivana Fabrio

Inkluzivni dizajn / Participativni dizajn
/ Dizajn bez stigmatizacije 40
izv.prof.art. Sanja Bencetić

Urbanistički model obnove Donjeg grada –
Blok 19, 42
izv.prof.dr.sc. Sanja Gašparović,
prof.dr.sc. Tihomir Jukić

Resimbolizacija grada nakon potresa 44
pred.dr.sc. Ivana Podnar

Suvremena perivojna arhitektura
/ Kontekst – Koncept – Ideja – Scenarij 46
prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci

Identitet i prostor 48
asist. Dina Milovčić, asist. Andrija Mudnić

Interdisciplinarni pristup u edukaciji 51
projektanata, *asist. Iva Kostešić*

MADE IN – Crafts & Design Narratives 52
Koraljka Vlajo

Materijali i konstrukcije u perivojnoj arhitekturi 54
prof.dr.sc. Damir Krajnik

Urban Design – suvremene teme i pristupi 56
doc.dr.sc. Alen Žunić

STUDENTSKI PROJEKTI 60

MAPA SUSTAVA PROJEKATA 62

TRŽNICA KULTURE 64
Fran Hodalj, Sanja Hokal, Luka Jugovac,
Karlo Jelić, Lucija Pezer, Maja Štefanić

ČVENK 70
Marija Čop, Andrija Stanković, Iva Stanković,
Nikola Škarec, Vid Šešelj, Mariela Topić

OSTAVIMO TRAG 76
Ante Beović, Viktorija Genzić, Nina Grabovac,
Andrea Junaković, Mila Skalić Acuna, Emma Vručinić

ZAGREBAČKA HOBOTNICA 82
Lana Milinović, Ivona Roca, Danica Runac,
Ivana Šilić, Mia Šolaja, Lucija Tadić

ZGR8 (ZAGREB IS GREAT) 88
Rina Crnjaković, Mia Ribić, Barbara Srček,
Marta Šarar, Anja Tihomirović, Sara Zelić

DINAMO ZAGREB 94
Lucian Glavan, Vito Grego, Tin Heljić,
Ines Kocijan, Ana Nikšić, Luce Storić

MINI MEGA BLOK 100
Eva Bakrač, Toni Bilić, Lucija Burić, Stjepan
Sorić, Tomislav Sorić, Bernard Matej Štimac

SINERGIJA GRADA LJUDI 106
Gita Grah, Doria Gobić, Lucija Jung,
Ema Božek, Nola Bokun

NOVI PULS 112
Frano Jurić, Iva Munkačević, Mare Roth, Dino
Špadina, Kaja Terze, Dora Vitlić, Karmen Žilić

STARI PROSTOR – NOVE DIMENZIJE 118
Maria Čerkić, Sara Hrestak, Vlatka Geceg,
Paula Lasković, Paula Strugačevac,
Tea Matijević

REFLEKSIJE 127

Anja Tihomirović: Zapadna pruga

uvod

8

Dvostruki je zadatak postavljen pred skupinu studenata na tri vježbovna kolegija unutar dva pred-diplomska studijska programa Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – izrada Idejnog cjelovitog rješenja javnog prostora blokova Donjeg grada u Zagrebu i razvijanje interdisciplinarne suradnje studenata Studija Arhitekture i urbanizma, Studija dizajna smjer Industrijski dizajn i smjer Dizajn vizualnih komunikacija. Sinergija zadataka povezuje izradu idejnog rješenja javnog prostora izrađenog unutar vježbovnog kolegija *STUDIO IV – Pejzažna arhitektura* Katedre za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, izradu sustava proizvoda unutar kolegija *Projektiranje – Industrijski dizajn 6* i razvoj vizualnog identiteta javnog prostora unutar kolegija *Projektiranje – Vizualne komunikacije 4*. Sinergija suradnje nadilazi rezultate pojedinačnih vježbovnih kolegija te uključuje doprinose različitih disciplina, razvijanje međusobnog dijaloga i dijaloga sa zajednicom te afirmiranje vrijednosti prostora s ciljem jačanja kulture javnog prostora, predmetne i vizualne kulture grada.

9

Prostor zadatka obuhvaća javni prostor Donjeg grada, čije je korištenje narušeno pandemijom COVID-19 od ožujka 2020. te posljedicama potresa iz ožujka i prosinca 2020. godine, koje su **naglasile postojeće probleme zanemarivanja zagrebačkoga Donjeg grada i njegova javnog prostora**. Provedenim istraživanjima studenti su prepoznali izazove trenutka koji traže rješavanje problema prometne, komunalne i sadržajne infrastrukture grada, problema društvenih zajednica i mogućnosti korištenja javnog prostora, te problema vizualnog i identitetskog sustava grada, koji se međusobno isprepliću. Kvalitetan javni prostor kao prostor življenja grada je nužan za urbanu obnovu i socijalnu revitalizaciju kojom se stvaraju nove vrijednosti zajednice.

uvod

- 10 Zadatak nosi složeni prostorni kontekst – **kontekst obnove Zagreba nakon potresa i u jeku izazova pandemije, kontekst povijesne, prostorne, društvene i simboličke slojevitosti Donjeg grada**, te kontekst više mjerila razrade. Sustavnim radom, studenti nas postupno vode od prostora cijeloga grada (planerski), prema odabranom skupu blokova (urbanistički), odabranom javnom prostoru intervencije (projektantski), odabranim elementima urbane opreme (predmetno i detalji) te odabranim elementima vizualnih komunikacija (simbolično). Kontekst suradnje donosi izazove rada u skupinama od šestero (odnosno sedmero) studenata, te suradnje triju disciplina.

Iako je metodologija rada postavljena zadatkom, studenti su poticani da u zajedničkom radu i suradnji samostalno razvijaju vlastite afinitete, kreativni proces i način prezentiranja projekta. Razvijanje ravnoteže strukturiranog i slobodnog rada uz složenost zadatka, tražilo je od studenata da se odmaknu od ustaljenih procesa rada, kreiraju zajednički pristup projektu i model prezentacije te razviju sinergiju planiranja, projektiranja i dizajna.

voditelji nastave

ANA SOPINA
Asistentica

KRISTINA PERKOV
Asistentica

ANDREA HERCOG
Docentica

NIKA PAVLINEK
Asistentica

DINA MILOVČIĆ
Asistentica

ANDRIJA MUDNIĆ
Asistent

zadatak i metodologija: **1/kontekst**

12 Posljedice potresa (ožujak i prosinac 2020.) i pandemije COVID-19 (od ožujka 2020.) samo su naglase postojeće probleme i zanemarivanje zagrebačkog Donjeg grada. Izazovi trenutka traže rješavanje problema (prostorne) infrastrukture grada, problema društvenih zajednica i problema identitetskog sustava koji se međusobno isprepliću.

Brojne zgrade (vanjskog i unutarnjeg dijela blokova) su nakon potresa označene kao trajno ili privremeno neuporabive, **a malobrojno stalni stanovnici Donjeg grada su iselili**. Dosadašnja gustoća i substandardna izgradnja unutrašnjosti blokova, te neprimjereno korištena i zapuštena unutarnja dvorišta, stvorila su **prostore nedostatnog društvenog standarda** te razvila **središta blokova nesigurnima**. Problemi preopterećenosti automobilskim prometom, nedostatnog i neravnomjernog udjela perivojnih površina, gradskih sadržaja te drugih javnih prostora, potvrda su **neadekvatne infrastrukture Donjeg grada** (komunalne, komunikacijske, sadržajne, društvene...).

Potresima je znatno oštećen središnji gradski prostor, kao središte kulturnog, društvenog i javnog života Zagreba. Time nije narušen povijesni identitet – **već je izgubljen suvremeni identitet Donjeg grada**. Jedan od najpoželjnijih gradskih prostora za život i rad, samo je u nekoliko mjeseci postao javni prostor izbjegavanja, nesigurnosti zajednice ali ne i klonulog duha.

Javni prostor je prostor življenja grada, te je time **nužan za urbanu obnovu i socijalnu revitalizaciju grada** kojom će se stvoriti nove vrijednosti zajednice. Uz svjesnost da se ne možemo i ne smijemo vratiti u prethodno stanje (problema) potresa i pandemije, Donjem gradu je potrebno udahnuti novi život a stanovništvu razviti povjerenje u grad.

‘Opstojnost prostora vezana je za njegov kontinuitet i identitet. Grad kao prostor življenja ima svoju urbanu strukturu i arhitekturu. Ono što ga čini prostorom življenja jest njegov duh koji se gradi stoljećima, nadopunjavajući prošlost i stvarajući novo što nastavlja život.

Pojavno zastrašujući potres nagriza kontinuitet i prijeti identitetu grada, ali još više prijeti uništiti duh stvaralaštva i opstojnosti. Svi mi koji istražujemo grad i njegovu opstojnost jednoglasno izjavljujemo da su duh i identitet grada oni koji će pomoći da izdržimo i obnovimo svoj grad, da kao građani i stručnjaci pokažemo da se ljubavlju i znanjem sve može.’

prof. dr. sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci
29. ožujka 2020.

2/*uvod u zajednički zadatak*

14 Imajući u vidu kontekst razvoja i transformacije profesija te promijenjenog odnosa prema znanju i pristupu znanju, dolazi do potrebe za unapređenjem edukacijskih procesa koji prate transformacije u današnje doba postprofesija. K tome, disruptivne promjene u ekonomiji i tehnologiji kao i društvene te kulturne tendencije upozoravaju na **potrebu stalnih inovacijskih mijena** kao jedine održive taktike prilagođavanja na novonastale situacije.

Razvoj tehnologije, metoda produkcije i utjecaj digitalnog okruženja, proširuju i isprepliću područja promišljanja, eksperimentiranja i oblikovanja unutar pojedinih disciplina, nadilazeći pritom dosadašnju podjelu na projektiranje prostora, predmeta i komunikacija, te njihovu materijalnu proizvodnju kao osnovni cilj projektantske djelatnosti. Suradnja obrazovnih programa Studija arhitekture i urbanizma te Studija dizajna uključuje dijalog sa zajednicom u svrhu **jačanja kulture prostora, predmetne i vizualne kulture**.

Zadatak suradnje Preddiplomskog studija arhitekture i urbanizma (Katedra UPPPA) te Preddiplomskog studija dizajna (VK+ID) odnosi se na promišljanje i postavljanje idejnog cjelovitog rješenja javnog prostora skupa blokova Donjeg grada, djelujući **sinergijski**. Pri tome sinergija obuhvaća povezivanje i jačanje **suradnje nastavnika i studenata Arhitektonskog fakulteta, u svrhu razvoja kompetentnosti mladih profesionalaca koji iz nje izlaze**.

Razvijanje sveobuhvatnog promišljanja neovisnog o mjerilu, postepeno utječe na osnaživanje participacije u planiranju, upravljanju i djelovanju unutar javnog prostora. Projektiranje prostorne i predmetne okoline uključuje **dubinsko razumijevanje čovjekovih potreba; komunikacije, interakcije i doživljaja te blisku suradnju s članovima zajednice**.

zadatak i metodologija

Timski rad počinje zajedničkim istraživanjem, dokumentiranjem i definiranjem projektnog zadatka koji **integralno i konceptualno uključuje sve discipline**. Proces cjelovitog promišljanja uključuje aktere iz područja **sociologije, arhitekture i urbanizma, industrijskog dizajna, dizajna vizualnih komunikacija i interakcija**, s ciljem stvaranja promišljenih i smislenih ishoda u kontekstu komunikacijskog, predmetnog i prostornog opsega zadatka.

Pitanja održivosti, otpornosti, etičnosti, režima korištenja, ali i prolaznosti, krhkosti i prilagodljivosti adresirane generativnim dizajnerskim procesima imaju **potencijal stvoriti nove organizacijske sustave ali i formalna rješenja**, koja se sagledavaju kroz **ispreplitanje struka na konceptualnoj razini, te finalnu razradu po disciplinama na izvedbenoj razini**. Dizajn se ovdje tumači i kao proces, sredstvo, metodologija, iskustvo kojim je moguće adresirati široki raspon tema s jednako širokim ishodima, od prostorne, predmetne i komunikacijske okoline do strategija društvenih promjena.

15

Temeljne zajedničke
vrijednosti koje trebaju biti
zastupljene procesom:

*Etika, empatija i odgovornost
prema društvu i pojedincu,
društvu i okolišu*

*Poznavanje i uvažavanje
lokalnih kulturoloških i
identitetskih vrijednosti*

Interdisciplinarnost

*Održivi razvoj, otpornost,
inkluzivnost i participacija*

*Metodologija rada
i procesi (projektiranje;
design thinking)*

Interakcije

*Promicanje kulture:
prostorne, predmetne,
vizualne i osjetilne*

*Strateško
promišljanje*

*Suvremeni digitalni alati
produkcije i komuniciranja
(prostor fizičkog isprepliće se s
prostorom virtualnog)*

3/projektni zadatak

18 Zadatak Paralelne radionice vježbovnih kolegija *STUDIO IV – Pejzažna arhitektura* (Preddiplomski studij arhitekture i urbanizma) te *Projektiranje – Industrijski dizajn 6* i *Projektiranje – Vizualne komunikacije 4* (Preddiplomski studij dizajna) u ljetnom semestru akademske godine 2020./2021. **nastavak je zadatka Urbane obnove Donjeg grada**, istraženog na vježbovnom kolegiju *STUDIO III – Prostorno planiranje* u zimskom semestru (Preddiplomski studij arhitekture i urbanizma). Cilj zadatka Urbane obnove Donjeg grada bio je utvrđivanje **moгуćnosti razvoja i preobrazbe neizgrađenih, neuređenih i/ili neprimjereno korištenih prostora kao potencijala za preobrazbu u otvorene javne prostore grada**. Predložene smjernice (modeli) urbane obnove cjelovitog prostora Donjeg grada (*Studio III – Prostorno planiranje*) će se provjeriti primjenom na javnom prostoru karakteristične morfološke cjeline donjogradskih blokova (*Studio IV – Pejzažna arhitektura*). Uvođenjem pejzažne arhitekture u proces urbane obnove Donjeg grada, nekoliko blokova se

promatra kao **morfološka cjelina / skup** (karakteristična jedinica sustava) koja može potaknuti **novi način življenja i stvoriti novi način funkcioniranja** unutarnjih i vanjskih prostora donjogradskih blokova. **Identifikacijom skupa blokova** uspostavlja se **novi sustav javne infrastrukture i javnog prostora Donjeg grada**. Javna infrastruktura pri tome obuhvaća **komunalnu, transportnu i komunikacijsku infrastrukturu, urbanu održivost, kvalitetu života i participaciju sudionika, tj. građana** – koje povezuju javni prostor i sustav pejzažne arhitekture s izgrađenom strukturom grada, društvenom zajednicom i identitetima koje oni nose.

Prostore trajno ili privremeno neuporabivih zgrada koje se ocijene da je potrebno ukloniti, ne treba nužno ponovno izgraditi. **Oslobođeni gradski prostori mogu postati nova mjesta** u sustavu javnih prostora, novi perivojni ambijenti, novi ulazi i prolazi kroz blokove, trase novih kretanja, mjesta odvijanja novih sadržaja i programa, susreta i razmjene.

zadatak i metodologija

Prostor modernizacije grada može koristiti razne nove tehnologije, kojima se podiže sigurnost i standard Donjeg grada.

Javni prostor je simbol uključivosti, participacije, održivosti i promjene gradskih blokova. Dostupan je svakome u bilo koje doba. **Javni prostor čine projektirani prostori zajedno s ljudima koji u njemu žive** i njihovim simboličnim sadržajima. Nude mogućnost interakcije, miješanja različitih sadržaja, zadovoljavaju socijalne, kulturološke, ekonomske i druge potrebe građana.

Oslobođeni gradski prostori mogu postati nova mjesta u sustavu javnih prostora, novi perivojni ambijenti, novi ulazi i prolazi kroz blokove, trase novih kretanja, mjesta odvijanja novih sadržaja i programa, susreta i razmjene

3/projektni zadatak

20

1/OBUHVAT

Zadatak obuhvaća tri razine – **planiranje, projektiranje i dizajn javnog pejzažno-perivojnog sustava** Donjeg grada unutar tri prostorna obuhvata:

*Rješavanjem prepoznatih problema te razradom ideje kroz tri razine prostorna obuhvata, razvoj projekta obuhvaća **integralni proces konceptualiziranja, planiranja i projektiranja** koji podrazumijeva prostornu, predmetnu i komunikacijsku dimenziju transformacije prostora, kroz koju budući projektanti uče kako raditi u interdisciplinarnim timovima u skladu sa lokalnom zajednicom, simbolikom i vrijednostima prostora.*

zadatak i metodologija

Obuhvat Donjeg grada

Model / pristup urbanoj obnovi Donjeg grada

Unutar obuhvata Donjeg grada uspostavlja se urbanističko-pejzažni sustav, koji proizlazi iz istraživanja i dokumentiranja socijalnog, prostornog i komunikacijskog potencijala urbane obnove cjelovitog prostora Donjeg grada (rezultat zadatka Urbane obnove Donjeg grada, vježbovnog kolegija Studio III – Prostorno planiranje).

Model / pristup urbanoj obnovi je polazište razvoja potencijala i preobrazbe neizgrađenih / neuređenih / neprimjereno korištenih prostora Donjeg grada u otvorene javne prostore temeljene na istraživanjima, kritičkom promišljanju i sprezi prostora sa zajednicom.

Obuhvat (odabrane) morfološke cjeline Donjeg grada

Cjeloviti koncept oblikovanja sustava javnih prostora skupa blokova Donjeg grada

Unutar odabranog obuhvata morfološke cjeline / skupa blokova Donjeg grada postavlja se cjeloviti prostorni, predmetni i komunikacijski koncept.

Javni prostor unutar morfološke cjeline Donjeg grada

Idejno cjelovito rješenje javnog prostora skupa blokova Donjeg grada

Unutar obuhvata javnog prostora skupa blokova Donjeg grada postavlja se cjelovito idejno rješenje, kojim su definirani sadržaji te pripadajući projektirani elementi unutarnjih dvorišta, ulazi i prolazi, infrastrukture, komunikacije, kretanja i interakcije. Njima se odgovara na projektni zadatak, **baveći se ne samo formom i prostorom, već svakodnevnim životom i specifičnim aktivnostima te identitetskim obilježjima pojedinih blokova.** Tako dolazi do vitalnog ispreplitanja interesa, znanja i iskustava različitih struka uključenih u proces i bolje povezanosti te razumijevanja zadatka i procesa, a konačno i kvalitetnijih timskih rješenja.

3/projektni zadatak

22 2/UVJETI UREĐENJA PROSTORA

Uvjeti uređenja prostora određeni su Generalnim urbanističkim planom grada Zagreba (Odluka o donošenju, SGGZ 16/07, 08/09, 07/13, 09/16, 12/16).

3/KORIŠTENJE PROSTORA

Idejno rješenje treba zadovoljiti prostorno-urbanističke, perivojno-oblikovne, funkcionalne i tehničke uvjete, temeljeći se na stvarnim potrebama aktivnih sudionika, tj. građana.

Od idejnog cjelovitog rješenja očekuje se utemeljenost i smislenost koncepta, kreativnost, suvremenost, funkcionalnost, uporabnost i izvedivost. **Cjelovito idejno rješenje treba afirmirati javni prostor Donjeg grada kao prostor pripadnosti, socijalnih interakcija, kulturnih i gospodarskih sadržaja te prostor komunikacije, inkluzije, participacije, otpornosti, održivosti i sigurnosti. Javni prostor potrebno je razviti u sustav mjesta Donjeg grada.**

U rješenju je potrebno ponuditi prijedlog načina korištenja prostora te ga obrazložiti na razini sustava skupa blokova Donjeg grada.

zadatak i metodologija

4/PLANIRANJE / PROJEKTIRANJE / DIZAJN PROSTORA

Planiranje / projektiranje / dizajn javnog prostora skupa blokova Donjeg grada obuhvaćaju osmišljavanje novih sadržaja te pripadajuće opreme: **nove nasade, hodne plohe, elemente za sjedenje, opremu (koševi za otpatke i dr.), parkirališta bicikla, rasvjetu, te integrirani sustav informiranja i komunikacije (signalizacija i prostorne grafike)**, kojima se stvara nov način prikaza slojeva javnog prostora Donjeg grada. Cilj je stvoriti inkluzivni javni prostor donjogradskih blokova za sve stanovnike i posjetitelje grada Zagreba, **koji formira identitet grada**. Javni prostor ostvarujemo kroz simboliku, potrebe, interakcije, društvene odnose i participaciju zajednice i uspostavljanje kvalitetnog odnosa privatnog i javnog, te stvaranje održivog, otpornog i sigurnog prostora Donjeg grada.

5/CILJ I PROCES IZRADE ZADATKA

Izradom strategije i plana, te koncepta i cjelovitog idejnog rješenja unapređuje se odnos zajednice i javnog prostora koristeći oblikovno-konceptualne i tehničke metode perivojno-urbanističkog projektiranja, industrijskog dizajna i oblikovanja vizualnih komunikacija. Različita motrišta obogaćuju prostornu, predmetnu i komunikacijsku dimenziju.

6/METODOLOGIJA I RAZRADA ZADATKA — SADRŽAJ IDEJNOG RJEŠENJA

Zadatak se razrađuje kroz sveobuhvatno promišljanje i poticanje participacije u procesu planiranja i projektiranja elemenata, komunikacija i interakcija u prostoru.

4/metodologija radnog procesa

24

Analiza, istraživanje i zaključci (4 tjedna)

Razumijevanje sinergijskog pristupa planiranju / projektiranju / dizajnu i razrada modela urbane obnove Donjeg grada na odabranom skupu blokova

ISKUSTVO I IMPRESIJA PROSTORA

Istraživanje i dokumentiranje (promatranje društvenih interakcija i komunikacije u prostoru, foto i video dokumentacija, vizualni dnevnik) mogućnosti korištenja javnog prostora Donjeg grada

ISTRAŽIVANJE PROSTORA / KRITIKA STANJA I MOGUĆNOSTI U PROSTORU

Foto i video dokumentacija, upitnici, intervjui, izrada podloga, identificiranje kulturološkog, gospodarskog i komunikacijskog sadržaja te potencijala lokaliteta ; Kritička analiza + definiranje problema: situacije, prilike, potencijala

TEORETSKI OKVIR

Uvid iz teorija sociologije, arhitekture, urbanizma i dizajna

INSPIRACIJE I INTERPRETACIJE PRIMJERA

Kritička analiza primjera

ZAKLJUČCI I SINTEZA

Redefinicija problema

zadatak i metodologija

Integracija i koncept / strategija (4 tjedna)

Kreiranje vlastite podloge za izradu zadatka i definiranje konteksta / postavljanje koncepta / scenarija / varijanti idejnih rješenja

CJELOVITI KONCEPT SUSTAVA JAVNOG PROSTORA ODABRANOG SKUPA BLOKOVA DONJEG GRADA

Cjeloviti koncept rješenja / strategije obuhvaća prostornu, predmetnu i komunikacijsku dimenziju. Iskazati temom provučenom kroz cjelovito rješenje (obuhvaća različita mjerila) – opisi, tlocrti, prostorni prikazi i usporedni primjeri koji omogućavaju vizualizaciju cjeline

VLASTITA PODLOGA ODABRANOG JAVNOG PROSTORA

Genius loci, smjerovi i trase kretanja (usporediti ortofoto 1968. i 2020.); Evaluacija postojećeg stanja prema stupnju oštećenja pojedinih zgrada u potresima

PROVJERA MOGUĆNOSTI KONCEPTA NA ODABRANOM SKUPU BLOKOVA

Istraživanje postignute otpornosti i sigurnosti, istraživanje javne infrastrukture kao nužne za funkcioniranje grada, istraživanje odnosa urbanog i prirodnog u kontekstu klimatskih promjena, istraživanje mogućnosti kretanja i komuniciranja

EKSPERIMENTIRANJE

Interpretacija situacije u kontekstu novih sadržaja, prostora i potreba zajednice; Definiranje konteksta; Varijante i scenariji korištenja javnog prostora

4/metodologija radnog procesa

Razrada i provjera (7 tjedana)

**Postizanje rezultata i promišljanje
posljedica projekta**

RAZRADA I PROVJERA IDEJNOG CJELOVITOG RJEŠENJA JAVNOG PROSTORA

Razrada rješenja na odabranom javnom prostoru:
prostorna, predmetna i komunikacijska dimenzija;
Evaluacija, provjera i predviđanje posljedica rješenja

PROTOTIPOVI

Scenariji, mockup, makete, modeli; Prostorni prikazi kroz scenarije uređenja i višenamjenskog korištenja prostora te promjenu slike prostora kao posljedica promjena godišnjih doba i načina korištenja

EVALUACIJA I SAMOEVALUACIJA

Završna prezentacija idejnog cjelovitog rješenja – komentari gosta kritičara i samoevaluacija

zadatak i metodologija

KATALOŠKI PRIKAZ

Kataloški prikaz s tehničkim rješenjima urbane opreme te sustava informiranja i komunikacije (signalizacija i prostorne grafike), iskazom materijala i vegetacije

IDEJNO CJELOVITO RJEŠENJE JAVNOG PROSTORA UNUTAR SKUPA BLOKOVA DONJEG GRADA

Sadrži: Tlocрте, presjeke, poglede, prostorne prikaze i detalje; Scenarije uređenja i višenamjenskog korištenja prostora; Promjene slika prostora kao posljedicu promjena godišnjih doba i scenarija korištenja prostora; Tekstualni prikaz koji slijedi metodologiju

Zadatak se razrađuje
kroz sveobuhvatno
promišljanje i
poticanje participacije
u procesu planiranja
i projektiranja
elemenata,
kommunikacija i
interakcija u prostoru

5/izvođenje zadatka

28 Projektni zadatak izvodi se kao Paralelna radionica čime su obuhvaćena tri vježbovna kolegija unutar dva studijska programa Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu:

STUDIO IV –
Pejsažna
arhitektura

**VI. SEMESTAR
PREDDIPLOMSKI STUDIJ
ARHITEKTURE I URBANIZMA**
Kordinatorica kolegija:
prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad
Šćitaroci

Projektiranje –
Industrijski
dizajn 6

**VI. SEMESTAR
PREDDIPLOMSKI STUDIJ
DIZAJNA**
Kordinatorica kolegija:
doc.art. Andrea Hercog

Projektiranje –
Vizualne
komunikacije 4

**IV. SEMESTAR
PREDDIPLOMSKI STUDIJ
DIZAJNA**
Kordinator kolegija:
izv.prof.art. Tomislav Vlainić

zadatak
i metodologija

Zadatak Paralelne radionice
studenti razrađuju u grupama,
od kojih svaku grupu čine:

3 studenta/ice
Studija arhitekture
i urbanizma

1 student/ica
Studija dizajna –
smjer industrijski
dizajn

2 studenta/ice
Studija dizajna –
smjer vizualne
komunikacije

Barbara Srček: Portal

tijek semestra

32 Suradnja dvaju studijskih programa Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na izradi zadatka *Idejno cjelovito rješenje javnog prostora blokova Donjeg grada u Zagrebu*, ostvarena je Paralelnom radionicom studenata i zajedničkim predavanjima nastavnika Katedre za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu te Studija dizajna, smjera Industrijski dizajn i Vizualne komunikacije. Predavanja su održavana u terminu vježbovnog kolegija, tijekom ljetnog semestra akademske godine 2020./2021. Teme predavanja prate metodologiju rada i tijekom razrade projektnog zadatka, te služe kao poticaj razvoju studentskih projekata.

Uvod semestra čine međusobno upoznavanje studenata te analize i istraživanja Donjeg grada koje su studenti zaključili odabirom skupa blokova za daljnju razradu. Razumijevanje šireg prostornog konteksta i obnove Donjeg grada te prakticiranje sinergijskog pristupa planiranju / projektiranju / dizajnu potaknuta su predavanjima Uvod u kolegij (Bojanić Obad Šćitaroci), Sociologija prostora

(Mišetić), Metode istraživanja (Fabrio) i Inkluzivni dizajn (Bencetić). Integraciju sakupljenih znanja o Donjem gradu studenti primijenjuju na odabrani skup blokova te razvijaju koncepte i strategije rješenja javnog prostora. Definiranje konteksta projekta, postavljanje koncepta i scenarija razvojem varijantnih rješenja prate predavanja Urbanističkih modela obnove Donjeg grada (Gašparović), Resimbolizacije grada nakon potresa (Podnar), Suvremene perivojne arhitekture (Bojanić Obad Šćitaroci) i Identiteta prostora (Milovčić, Mudnić).

Završnom razradom projekta studenti materijaliziraju prostorno, predmetno i vizualno rješenje odabranog javnog prostora Donjeg grada te postavljaju prostornu organizaciju, prototipove, kataloge, tehnička rješenja i prostorne prikaze. Postizanje rezultata i promišljanje posljedica projekata prate predavanja Interdisciplinarne edukacije projektanata (Kostešić), Narativa obrta i dizajna (Vlajo), Materijala i konstrukcija u perivojnoj arhitekturi (Krajnik) te Suvremenih tema i pristupa Urban Design-a (Žunić).

zajednička predavanja **KUPPPA + SD**

Uvod u kolegij STUDIO IV – Pejzažna arhitektura
prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci

Sociologija prostora
prof.dr.sc. Anka Mišetić

Tranzicije / participativne prakse / otpornost – metode istraživanja
izv.prof.mr.sc. Ivana Fabrio

Inkluzivni dizajn / Participativni dizajn / Dizajn bez stigmatizacije
izv.prof.art. Sanja Bencetić

Urbanistički model obnove Donjeg grada – Blok 19
izv.prof.dr.sc. Sanja Gašparović,
prof.dr.sc. Tihomir Jukić

(De)Konstrukcija identiteta grada – Kontraslika kao simbolički kapital
pred.dr.sc. Ivana Podnar

Suvremena pejzažna arhitektura / Kontekst – Koncept – Ideja – Scenarij
prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci

Identitet i prostor
asist. Dina Milovčić, asist. Andrija Mudnić

Interdisciplinarni pristup u edukaciji projektanata
asist. Iva Kostešić

MADE IN – Crafts & Design Narratives
Koraljka Vlajo

Primjena materijala i konstrukcija u arhitekturi vanjskih / otvorenih prostora
prof.dr.sc. Damir Krajnik

Urban Design – Suvremene teme i pristupi
doc.dr.sc. Alen Žunić

Uvod u kolegij STUDIO IV – Pejsažna arhitektura

tijek
semestra

34

Prof.dr.sc.
BOJANA
BOJANIĆ OBADIĆ
ŠĆITAROCI

Gradovi se sastoje mnogo više od samog izgrađenog okoliša i fizičkog prostora koji zauzimaju: oni se doživljavaju i kroz tijelo. Kao ljudi, živimo, prolazimo i konstruiramo naš urbani prostor, oblikujući grad, koji zauzvrat oblikuje nas. Nastojimo istražiti mnoge načine na koje grad doživljavamo tijelom i kako urbani prostor utječe na tjelesnost onih koji prolaze ili borave unutar njega.

Isprepletenost arhitekture, urbanog dizajna i planiranja uvodi i javne prostore kao jedan od oblika razvoja gradova. Fleksibilan i prilagodljiv javni prostor je jedan od elemenata izgradnje prostora grada i istovremeno jedan od dizajnerskih izazova u 21. stoljeću jer spaja naslijeđe i suvremenost. U svom položaju javni prostor grada je katkada i javno-privatni prostor koji daje kvalitetu, oblik i karakter gradu. Dijalog između javno-privatnog prostora i okolnog streetscape-a je od ključne važnosti za budući razvoj gradova, jer njihovo preoblikovanje pruža mogućnost za razvoj novih javnih prostora – urbanog pejisaža.

Što trebamo tražiti od urbanog pejisaža 21. stoljeća?

Istražujemo socijalne i prostorne implikacije novih životnih stilova, vrijednosti, stavova o prirodi i održivosti, te modele za budući život grada i obrasce urbanog otvorenog prostora – urbanog pejisaža koji bi ih mogli prilagoditi. Jedna od vitalnih uloga koju urbani perivoji imaju je pružanje prostora za izražavanje različitosti, kako osobne, tako i kulturne; ovo postavlja pitanja demokratskog osiguranja i pristupa javnom otvorenom prostoru. Između ostalog, sugerira se da bi trebalo

preispitati ulogu urbane ulice kao javnog prostora. Društvene i kulturne vrijednosti otvorenog prostora uključuju odnos prema prirodi i želju za kontaktom s njom; suvremena shvaćanja ekologije nude novi uvid u načine kako služiti i ljudskim potrebama i širem ekološkom okviru urbanih struktura otvorenog prostora. Urbanosti javnog otvorenog prostora prijeti porast ‘virtualnih’ transakcija, otklanajući potrebu za stvarnom, društvenom interakcijom, ali postoje i dokazi da upotreba nove komunikacijske tehnologije može povećati i poboljšati upotrebu otvorenog javnog prostora prostor; to može uključivati angažman u produktivnom aspektu našeg krajolika.

Kako stvaramo novi urbani pejisaž?

Sustav kretanja je ključ upoznavanja prostora, koji modificira osjećaj prolaska kroz prostor. Hodanje postaje prvi čovjekov estetski čin, prodirući na teritorije kaosa, gradeći poredak na kojem se razvija arhitektura. Pri tome, perivojna arhitektura ima moć razbijanja dvojnosti izgrađenog i otvorenog prostora i znači mnogo više od puke dekorativnosti. Modeliramo kretanje, uspostavljamo sustav funkcija i podražaja, uspostavljamo odnos prostora i čovjeka, te prostora i materijala, uspoređujemo ponašanje u različitim dijelovima prostora, pronalazimo strukturu i fokuse. Promatramo adaptaciju i inkorporaciju rješenja i poboljšavamo osnovne funkcije. Predlažemo fleksibilniji pristup definiranju i korištenju otvorenog prostora, prepoznajući urbane pejisaže koji su fleksibilni i koji se stvaraju kao dio dinamičnog okvira urbanih struktura i mreža.

35

Sociologija prostora

36

Prof.dr.sc.
ANKA MIŠETIĆ

U temelju svih prostornih istraživanja je interdisciplinarnost pristupa, povezivanje tehničkih, umjetničkih, društvenih i humanističkih područja. Taj pristup čita se i iz najvažnijih pojmova i koncepata suvremene urbane sociologije kojima se nastoje staviti u odnos i povezati različiti pristupi i aspekti doživljaja prostora. Kao dio šireg područja prostornih sociologija, i urbana sociologija oslanja se na tzv. socio-prostorni pristup, tragajući za kompleksnim vezama između društva i prostora, prostora i kulture. Niz pojmova potrebnih da bi se sveobuhvatno govorilo o suvremenom urbanom prostoru pokazuju višeznačnost prostornih fenomena i njihovu povezanost s društvenim pitanjima. Prije svega to su pojmovi/koncepti:

- javnost/javni prostor,
- mjesto/nemjesto,
- gentrifikacija,
- participacija,
- identitet,
- baština.

Uz njih se vežu i pojmovi poput društvenih normi i institucija, javne komunikacije i javnog mnijenja, društvenih aktera u prostoru, semantike prostora/značenja mjesta, simboličke identifikacije, socijalnog i urbanog identiteta, simbola identiteta, pluralnosti identiteta i s njom povezane 'disonantne baštine', vrijednosti i kulturnih obrazaca, načina i kvalitete života u cjelini.

Dino Špadina: Konflikt

Tranzicije / participativne prakse / otpornost – metode istraživanja

38

Izv.prof.mr.sc.
IVANA FABRIO

Dizajnerska struka se razvila kao posljedica industrijske revolucije te je oblikovana tom paradigmom – no danas se, osobito u zapadnoj Europi i SAD-u, kreće prema postindustrijskoj stvarnosti. Taj je proces ubrzan i katastrofalnim utjecajem ekoloških, ekonomskih i društvenih kriza, te dodatno epidemijom COVID-19 virusa. Krhkosti sustava kojima svjedočimo, proizlaze djelom i iz hiperspecijalizacije funkcija, čime je povećana mogućnost kolapsa pod utjecajem nagle promjene. Sustav treba biti takav da bude sposoban učiti, reagirati i mijenjati se.

Dizajnerska se struka također našla u krizi identiteta i procesu tranzicije, tražeći teritorije koji nadilaze trenutne disciplinske silose. Dizajneri, koji su po svojoj vokaciji ‘oni koji rješavaju probleme’, sve se češće bave promišljanjem sistema i strategija, osobito u kontekstu ugroženih životnih zajednica i okoliša. Studenti koji odrastaju u vrijeme turbulentnih promjena, pronalaze novi cilj svog djelovanja i usmjeravaju ambicije ka pronalaženju vrijednosti kroz djelovanje za opće dobro. Njihova se uloga usmjerila ka posredovanju koje povezuje druge discipline, ljude, predmete, sustave i ideje. Val društvenih inovacija koje su iz toga proizašle stvorio je velik potencijal u smislu društvenih resursa, mreža suradnika, peer-to-peer organizacija i open-source platformi. Rezultat je dinamična transformacija u kojoj se svijet mijenja prema održivoj budućnosti kroz promišljanje i definiranje novih životnih navika i sustava. Dinamična transformacija temelji se na međusobnoj povezanosti

tijek semestra

i međuovisnosti društvenog, ekonomskog, političkog i prirodnog sustava. Te su tranzicije usko povezane i s idejom kozmopolitskog lokalizma, životnog stila osnovanog na poziciji unutar koje su globalna rješenja oblikovana tako da odgovaraju lokalnim socijalnim i okolišnim uvjetima. Tako osmišljeni otporni sustavi sposobni su učiti iz okoline, adaptirati se, te se temeljem tog učenja oduprijeti prijetnjama, proizvesti učinkovita rješenja i promovirati participativne prakse.

39

Dizajneri, koji su po svojoj
vokaciji ‘oni koji rješavaju
probleme’, sve se češće bave
promišljanjem sistema i
strategija, osobito u kontekstu
ugroženih životnih zajednica
i okoliša

Inkluzivni dizajn / Participativni dizajn / Dizajn bez stigmatizacije

tijek
semestra

Izv.prof.art.
SANJA BENCETIĆ

Inkluzivni dizajn

Temeljno načelo inkluzivnog dizajna je suradnja sa stvarnim korisnicima tijekom cijelog procesa te suradnja s korisnicima koji imaju najviše poteškoća ili su iz procesa u potpunosti isključeni. Time se ne dizajniraju posebna rješenja za isključene korisnike, već se od njih uče stvarni problemi i osmišljavaju rješenja koja toj skupini omogućuju, a svima ostalima olakšavaju, korištenje. Na primjer, današnju oslabljenu i problematičnu komunikaciju između roditelja i djece moguće je poboljšati boravkom na igralištu koje je inspirirano i osmišljeno prema potrebama i problemima s kojima se nose djeca s autizmom i njihovi roditelji.

Inkluzivni dizajn nam otvara novi pogled na različitosti među ljudima, pri čemu se naglasak ne stavlja na ograničenja i nedostatke u odnosu na ‘normalno’, već na otkrivanje mogućnosti i potencijala. Na primjer, prepoznaje se sposobnost osoba s mentalnim poteškoćama u obavljanju jednostavnih, ponavljajućih i dugotrajnih zadataka, s puno većom točnošću od osoba bez poteškoća.

Danas postoji velik broj proizvoda, komunikacija, usluga i prostora koji su izuzetno inkluzivni, no ničime ne ističu inkluzivnost, već su jednostavno primjeri dobrog dizajna. Korisni i udobni svima koji ih trebaju, racionalni, nenametljivi i isplativi. Na primjer, veći i niže smješteni prekidači za rasvjetu i jednoručne slavine su svima uvelike olakšali svakodnevni život.

Participativni dizajn

U dizajnu proizvoda široke potrošnje i javne upotrebe važno je razumjeti sve skupine ljudi kojima je rješenje namijenjeno. Participativni dizajn je skup metoda kojima se korisnici i ostali zainteresirani uključuju u projekt dizajna, omogućavajući dizajnerima dubinsko razumijevanje aktivnosti, problema i potencijala. Na primjer, Fordovo odijelo treće životne dobi pomoglo je mladim dizajnerima da steknu dojam koliko se starenjem mijenja ergonomija i sposobnost upravljanja vozilom, no to nije bilo dovoljno za uspješan dizajn vozila. Temeljem tog iskustva, Ferrari je u svoje projektiranje uključio suradnike starije životne dobi, te detektirao i riješio sve ostale bitne aspekte životnog stila koji utječu na izbor vozila. Najvrjednija kvaliteta suradnje sa skupinama drugačijima od prosjeka je često otkrivanje inovativnih rješenja. Na primjer, u suradnji s korisnicima s mentalnim poteškoćama otkriven je potencijal vizualnog rastera koji olakšava snalaženje i potiče kreativnost, te je široko primjenjiv za sve a posebno za djecu.

Dizajn bez stigmatizacije

Čak i kada dizajniramo proizvode za određenu skupinu korisnika, ti proizvodi ne smiju biti stigmatizirajući, već trebaju poštivati integritet i identitet osobe. Nekvalitetan dizajn (npr. standardizirana invalidska kolica i klasična slušna pomagala) nametnut će osobi identitet invaliditeta, dok će kvalitetan dizajn (npr. dioptrijske naočale i slušna pomagala dizajnirana kao modni detalji) omogućiti korisnicima izbor te manifestaciju vlastitog identiteta.

Urbanistički model obnove Donjeg grada – Blok 19

Urbanom obnovom nužno je predvidjeti skup planskih mjera i uvjeta za funkcionalnu i kvalitativnu promjenu gospodarskih, društvenih, kulturnih, prostornih i okolišnih nedostataka zapuštenog gradskog središta. Rezultat provedbe sustavno promišljenog dugoročnog procesa trebao bi biti preobrazba Donjeg grada u najpoželjniju gradsku četvrt za život, odnosno obnova središta Zagreba koje se po dosezima modernizacije može usporediti sa drugim europskim metropolama.

U sklopu izrade Programa cjelovite obnove povijesne jezgre Zagreba provedeno je i istraživanje s urbanističkog motrišta čiji je glavni cilj bio cjelovito sagledavanje prostora Donjeg grada. Utvrđene su prostorne, društvene i gospodarske promjene i njihova dinamika te obilježja stanja i ograničenja kao polazišta za definiranje urbanističkih smjernica za sustavnu obnovu. Uspostavljeni su urbanistički kriteriji za odabir primjerenog tipa preobrazbe blokova s ciljem poboljšanja kvalitete života, unapređenja identiteta povijesnog središta te identitetskog pozicioniranja pojedinih predjela (cjelina i/ili blokova). Istraženo je deset tema najvažnijih za osmišljavanje koncepta i provedbu cjelovite obnove blokova: izgrađena struktura, zaštita i očuvanje, sadržaji i aktivnosti, stanovanje, promet, zelene površine i javni prostori, imovinsko pravni aspekti, identitet i ambijenti, stupanj modernizacije, urbana sigurnost. Analizom svih 168 blokova Donjeg grada, a unutar cjelovitog modela obnove, ponuđena su i četiri karakteristična tipa obnove blokova obzirom na njihove strukturalne i funkcionalne preobrazbe, kao i imovinsko-pravnu mogućnost provedbe.

tijek semestra

Zaključci istraživanja naglašavaju neke od najvažnijih ciljeva koje bi temeljem urbanističkog modela u procesu obnove trebalo ostvariti: uspostavljanje interdisciplinarnog pristupa i participacije stanovnika, omogućavanje strukturne promjene na razini bloka i njegove unutrašnjosti, zadržavanje postojećih i privlačenje novih stanovnika, uspostavljanje mjera uravnoteženja omjera stanovanja, turizma i poslovnih sadržaja, unapređenje javnog gradskog prometa, destimuliranje tranzitnog prometa kroz Donji grad, unapređenje i prilagodba koncepta parkiranja/garažiranja, implementiranje koncepta zelene infrastrukture, uspostavljanje ravnomjernijeg rasporeda i udjela zelenih površina, sadržajno/tematsko profiliranje pojedinih predjela grada, te provedba nužne modernizacije i prilagodbe suvremenim potrebama.

Rezultat provedbe sustavno promišljenog dugoročnog procesa trebao bi biti preobrazba Donjeg grada u najpoželjniju gradsku četvrt za život, odnosno obnova središta Zagreba koje se po dosezima modernizacije može usporediti sa drugim europskim metropolama

(De)Konstrukcija identiteta grada – Kontraslika kao simbolički kapital

44

Pred.dr.sc.
IVANA PODNAR

Potres 22. ožujka 2020. godine s epicentrom u Zagrebu ostavio je velike posljedice osobito na središte grada, koje se suočava se sa dvostrukom dekonstrukcijom – materijalna struktura grada je oštećena, najvažniji gradski simboli ostali su bez prepoznatljivih dijelova – no istovremeno se mijenja i mentalna slika, idejni koncept povezan s identitetskom slikom grada. Simboličke reprezentacije nisu slike, ali su od njih neodvojive, pri čemu je utjecaj međusoban – promijenjena slika grada utječe na simboličke vrijednosti koje se s njime povezuju. Važnost slika, pa čak i moć koja im se pripisuje, proizlazi iz naše dvostruke svijesti naspram slika – ako prihvatimo tehnokraciju kao dominantni društveni poredak zapadne civilizacije, racionalnost nas sprečava prepustiti se vjerovanju u animizam slike. Unatoč tomu svjedočimo kako su slike, posebno nakon 9/11, i dalje predmet ikonoklazma. Slike su još uvijek i žrtve i razlog sukoba. Iako se slikama grada ne klanjamo, one su više od čiste materije – potiču na solidarnost, osjećaj pripadnosti, ponosa, ljubavi...

Slike ruševina ispred kojih stoje šokirani građani postali su vitalni znakovi koji posjeduju vlastiti život, neovisan o namjeri fotografa ili figura koje predstavlja. U mnoštvu slika koje su se nevjerojatnom brzinom proširile virtualnim prostorom, pojavili su se novi simboli grada. Te slike nisu rezultat planirane identitetske konstrukcije turističkog brendiranja i službene vizualne identifikacije mjesta – već slike nastale u trenutku, snimljene od afirmiranih i nepoznatih autora, bez prethodne agende ili jasne vizije daljnje fluktuacije. Neke od tih slika posve su novi ikonografski obrasci, dok su druge kontraslike prethodnih slika.

Ivona Roca: Uništeni dom

Suvremena pejzažna arhitektura / Kontekst – Koncept – Ideja – Scenarij

46

Prof.dr.sc.
BOJANA
BOJANIĆ OBADIĆ
ŠĆITAROCI

Zamisao – predodžba - začće ideje

Koncept je proces u kojem ideja poprima oblik u percipiranom kontekstu.

Postoje tri osnovna pitanja koja rješavamo projektom:

- Što postoji? Koji su postojeći uvjeti koji su nedovoljni da zadovolje naše potrebe, ciljeve i težnje?
- Što nam je potrebno? Koji uvjeti ili odnosi moraju postojati da zadovolje naše potrebe i da postignemo naše ciljeve i težnje?
- Kako ćemo to postići? Kakvo će prostorno uređenje osigurati uvjete i odnose koje želimo i kako bi se to moglo postići?

Percepcija – Konceptija – Imaginacija

Pretpostavka projekta proizlazi iz konteksta oblikovanog percepcijom i imaginacijom.

Projekcija ideja mjesta i vremenski tijek sazrijevanja stvaraju kompleksnost kompozicije koja se mjeri vrijednošću i različitošću dijelova koji ju stvaraju. Kompoziciju dijelova stvaramo koristeći linije povezivanja – koje snagom asocijacija mogu postati sve. Kada se linija koristi kao osnova kompozicije, priroda se može netaknuta inkorporirati. Trajna inspiracija jest preobrazba očitog. Grad je zbroj vremenskih akcija u kojemu su relevantna mjesta – ‘ne mjesta’ mobilnosti i zabave. Potrebno je aktivirati urbani pejzaž i to artikulacijom različitosti

tijek semestra

izgleda i namjena, a prostor je pritom potrebno razbiti u dinamične intervale akcija. Urbani pejzaž treba animacijom pretvoriti u kretanje i dinamiku koja stvara ansambl – jedinstvom različitosti i udruživanjem dijelova.

Pejzažna arhitektura poništava dvojnost izgrađenog i otvorenog prostora aktivirajući boju, strukturu i miris, koji se doživljavaju kretanjem kroz niz intervala. Time se unosi svjetlost koja preobražava i stvora novo. Urbani pejzaž se s arhitekturom integrira bez vidljivih veza – platnom izgrađenog koje ga obavija, stvarajući topografiju koja se širi od izgrađenog prema van, poništavajući granice privatno–javno, aktivno–pasivno, izgrađeno–pejzaž.

47

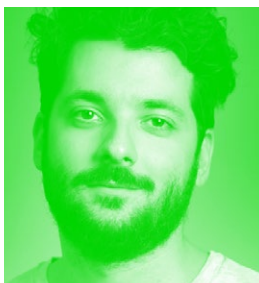
Grad je zbroj vremenskih akcija u
kojemu su relevantna mjesta –
‘ne mjesta’ mobilnosti i zabave.
Potrebno je aktivirati urbani pejzaž i
to artikulacijom različitosti izgleda
i namjena, a prostor je pritom potrebno
razbiti u dinamične intervale akcija

Identitet i prostor

48

Asist.
DINA MILOVČIĆ
Asist.
ANDRIJA MUDNIĆ

Identitet nekog prostora određen je brojnim parametrima koji ga čine jedinstvenim te tvore cjelokupnu sliku. Tu sliku u urbanom kontekstu možemo zvati identitetom grada. Čine ga povijesne i kulturne značajke lokaliteta, javni prostor, sadržaji koji se u tom prostoru odvijaju te načini na koji ga korisnici prostora konzumiraju. Može biti definiran kroz gradske vizure (Eiffelov toranj u Parizu) ili projektiran poput logotipa / *Amsterdam* u Amsterdamu. Sam identitet grada nije ograničen na jedinstveni znak, već se proteže kroz signalistiku, urbanu opremu i arhitekturu prostora. Oblikovan je kulturnim, političkim i drugim sadržajima, povijesnim značajkama te percepcijom vlastitih građana ili posjetitelja. Primjer New Yorka donosi projektirani identitet (Wolff Olins, 2007.) koji, iako implementiran u svim segmentima komunikacije grada prema korisnicima, nije zaživio ni približno jako u percepciji građana i posjetitelja New Yorka, kao znak / <3NY Milтона Glasera, nastao u sklopu turističke kampanje 1977. godine. Moguće je zaključiti da projektirani (vizualni) identitet grada živi kao organizam koji nije moguće kontrolirati te u potpunosti predvidjeti njegov razvoj i primjenu u budućnosti.

Primjer Zagreba pokazuje kako se percepcija identiteta grada mijenja prema okolnostima u kojima se grad nalazi. Donji grad kao specifična značajka identiteta Zagreba potpuno drugačije djeluje iz današnje perspektive, godinu i pol dana nakon potresa, obilježen posljedicama štete koja još uvijek nije sanirana. Grad se nalazi na prekretnici i jasna vizija razvoja još uvijek nije definirana te se identitet Zagreba tek treba iznova formirati.

Anja Tihomirović: Mace

Anja Tihomirović: Pingpong

Interdisciplinarni pristup u edukaciji projektanata

Asist.

IVA KOSTEŠIĆ

Pregled povijesnih i suvremenih pristupa u edukaciji projektanata u području urbanizma, arhitekture i dizajna, u kojima se prepoznaje interdisciplinarni pristup, dan je pregledom odabranih primjera u Europi i SAD-u. Počeci interdisciplinarne edukacijske prakse vežu se uz školu Debschitz (*Debschitz-Schule*) koja djeluje u Münchenu od 1902. do 1914. g., te propagira tzv. ‘model fuzije’, tj. sinteze visoke i primijenjene umjetnosti. Taj model u međuratnom razdoblju preuzima škola Bauhaus (*Staatliches Bauhaus*), formirana 1919. g. integracijom Likovne akademije i van de Veldeove Škole za umjetnost i obrt. Po zatvaranju Bauhauusa, s djelovanjem započinje *Black Mountain College* u SAD-u, kao jedna od brojnih edukacijskih institucija koja se dijelom nastavlja na učenje Bauhauusa te postaje centar eksperimentalne umjetničke prakse. Kurikulum Black Mountain Colledge-a se temeljio na principima edukacije Johna Deweyja, pri čemu se težilo kolaboraciji, interdisciplinarnosti i eksperimentiranju. U okviru Visoke škole za oblikovanje u njemačkom gradu Ulmu (*Hochschule für Gestaltung*), razvijena je metodologija dizajna zasnovana na znanstvenoj objektivnosti i interdisciplinarnosti koja će činiti osnovu tzv. ulmskog modela (Ulmer Modell).

Od suvremenih primjera izdvojen je studij urbanizma na *TU Delft*. Tzv. ‘Delftski pristup urbanizmu’ počiva na širokoj definiciji urbanizma gdje se on sagledava kao inherentno interdisciplinarnan i bavi se, iz perspektive prostornog planiranja i projektiranja, realnim sociokulturnim, ekološkim i tehnološkim pitanjima koji imaju posredan ili neposredan utjecaj na urbani prostor.

MADE IN – Crafts & Design Narratives

52

KORALJKA
VLAJO

MADE IN je platforma za istraživanje, dizajn i očuvanje baštine koja potiče nove kolaborativne prakse i razmjenu znanja između tradicionalnih obrtnika i suvremenog dizajna. Okuplja zanatlije, dizajnere, istraživače, kustose i teoretičare te postavlja relevantna pitanja o temama naslijeđa i stvaralaštva u današnjem društvu. To čini kroz istraživanje i arhiviranje lokalnih zanata, vođenje radionica i rezidencijalnih projekata te promicanje ideja u putujućim izložbama.

Ovakvi dijalozi, okupljeni oko tema mapiranja i arhiviranja lokalnih zanata te položaja i međusobnog odnosa dizajna i obrtništva u suvremenom društvu, doveli su do partnerstva između šest organizacija i institucija koje pripadaju sličnim geografskim, historijskim, kulturnim i društvenim kontekstima (Austrija, Hrvatska, Slovenija i Srbija). Uspostavljena je regionalna platforma, čija je prva iteracija, kao i dvogodišnje istraživanje i pripadajući rezultati (od arhiva obrtnika do projekata nastalih u suradnji dizajnera i obrtnika), predstavljena izložbom, web platformom madein-platform.com i publikacijom.

Uz svoje brojne funkcije u području kulture, ovi akteri se bave projektima koji pristupaju temi obrtništva i dizajna s različitih pozicija. Izraz MADE IN odnosi se na anonimne proizvodnje, proizvodnje koje u određenoj mjeri ni nemaju doticaja s čovjekom, koje cvjetaju u zemljama Dalekog istoka. Naglašava poziciju dizajna

tijek semestra

u tržišno orijentiranoj, neoliberalnoj kapitalističkoj paradigmi, upućujući na njegove izvore – obrtništvo i izradu predmeta, koji su od dizajna bili neodvojivi sve do nastupa industrijalizacije. Danas, kad se nalazimo na rubu tehnološke revolucije, javlja se potreba da iznova postavimo pitanja o svojem fizičkom i virtualnom prostoru: GDJE je nešto izrađeno? TKO je to izradio? OD ČEGA je izrađeno? OTKUD to dolazi? I tako dalje.

53

Izraz MADE IN odnosi se na anonimne proizvodnje, proizvodnje koje u određenoj mjeri ni nemaju doticaja s čovjekom, koje cvjetaju u zemljama Dalekog istoka. Naglašava poziciju dizajna u tržišno orijentiranoj, neoliberalnoj kapitalističkoj paradigmi, upućujući na njegove izvore – obrtništvo i izradu predmeta, koji su od dizajna bili neodvojivi sve do nastupa industrijalizacije

Primjena materijala i konstrukcija u arhitekturi vanjskih / otvorenih prostora

tijek
semestra

54

Prof.dr.sc.
DAMIR KRAJNIK

Vanjski/otvoreni prostori podrazumijevaju privatne i javne (gradske) prostore koje karakteriziraju specifični uvjeti korištenja – izloženost atmosferskim utjecajima (promjene temperature, oborine i sl.), specifičnim konstruktivnim opterećenjima i uvjetima javne uporabe (okupljanje velikog broja ljudi, vandalizam, različiti režimi održavanja). Time je poznavanje i razumijevanje materijala i konstruktivnih principa nužno kako bi proces projektiranja i izvedbe rezultirao kvalitetnom i trajnom materijalizacijom arhitektonske ideje, pri čemu čimbenici odabira materijala, konstrukcija i elemenata kojima se oblikovno artikulira određeni prostor mogu biti vrlo različiti. Odabir može uvjetovati osnovna ideja (koncept) uređenja prostora, no također i sam materijal odnosno konstrukcija svojim karakteristikama/posebnostima može definirati koncept oblikovanja. Odabir može ovisiti i o tome želi li se naglasiti dvodimenzionalnost ili trodimenzionalnost prostora, stvoriti jedinstvena ili kolažirana ploha, statičan ili dinamičan prostor i sl., a može proizlaziti i iz primijenjene projektantske metode (uklapanja/kontrasta), uvjeta okoliša, načina (uvjeta) uporabe, referiranja na određeni povijesni odnosno regionalni stil, filozofiju i sl. Oblikovanjem je moguće demonstrirati i suvremena tehnološka dostignuća.

Svojstva pojedinih materijala određuju moguće načine njihove primjene odnosno korištenja za izvedbu arhitektonskog uređenja vanjskih prostora, pri čemu materijali mogu biti prikladni za izvedbu potkonstrukcija, konstrukcija, vertikalnih i horizontalnih obloga te izolacija/brtvila/ razdjelnih slojeva, dok pojedini ‘materijali’ mogu biti korišteni i kao samostalni funkcionalni i/ili oblikovni elementi.

55

Hodne plohe su kao konstrukcija prisutne u gotovo svim projektima vanjskih prostora. Osim oblikovnog definiranja prostora, hodne površine imaju funkciju prenosa opterećenja kolnog i/ili pješačkog prometa na temeljno tlo, pri čemu osnovne elemente konstrukcije čine podloga, donji stroj, gornji stroj i završni sloj (pokrov). Podlogu čini priležeće tlo, dok donji stroj predstavlja sloj uređenoga temeljnog tla odgovarajuće nosivosti odnosno modula zbijenosti za očekivana opterećenja pri uporabi, s minimalnim nagibom za odvodnju procjedne vode iz gornjeg stroja. Gornji stroj ima funkciju nosivog i protumraznog (drenažnog) sloja i u pravilu izvodi se nasipom drobljenoga kamenog materijala valjanog na potrebni modul stišljivosti/zbijenosti. Završni sloj predstavlja oblikovni element konstrukcije, pri čemu debljina (visina), tehničke karakteristike i način izvedbe ovise o odabranome materijalu, očekivanim opterećenjima tijekom uporabe i sl. Konstrukcije završnoga sloja možemo podijeliti na nevezane i vezane, pri čemu nevezane konstrukcije formiraju pojedinačni elementi koji nisu čvrsto vezani, a vezane konstrukcije čine kompaktne vezane strukture.

Urban Design – Suvremene teme i pristupi

56

Doc.dr.sc.
ALEN ŽUNIĆ

Pregled tema urban design-a polazi od inicijalnog uvođenja pojma u njegovom specifičnom značenju, od strane Josep Lluís Serta (konferencija na Harvardu, 1956.), do recentnih intervencija u svjetskim gradovima i ambicioznih planova za budućnost.

Fokus na 21. stoljeće je prezentiran kritičkim tekstovima i publikacijama koje su potaknule novo promišljanje o gradu (R. Koolhaas, ‘What Ever Happened to Urbanism’) te ključnim autorima koji najbolje oblikuju urban design scenu danas. Jedan od predstavnika je Bjarke Ingels čiji je CopenHill, remek djelo sinteze urbanizma, pejzažnog oblikovanja i arhitekture, jedan od rijetkih primjera gdje zgrada postaje javni prostor, u spoju s neatraktivnim, ali visokosofisticiranim sadržajem poput spalionice otpada. Sve snažnija povezanost urban designa i umjetnosti polazi od eksperimenata Olafura Eliassona do intervencija Anisha Kapoora koji pokazuje kako je u današnje vrijeme urbanizma spektakla za aktivaciju javnog prostora (nažalost) dovoljna jedna instagrammable skulptura (‘The Bean’).

Pogled prema budućnosti daje spoj urban designa i novih tehnologija (machine landscapes, smart city pristupi) te pojava platformskog urbanizma u kojem trgovi, parkovi i ulice nisu više limitirani samo na fizičke okvire već paralelno ‘žive’ i u virtualnom svijetu. Nadolazeće kategorije urban designa obuhvaćaju vizije gradova

tijek semestra

57

za druge planete (BIG, Foster+Partners, SpaceX), teme planetarnosti i terraformiranja koje su već dio edukacijskog curriculumuma ruske Strelke. Veliki je shift u percepciji mjerila na kojem danas projektiramo, gdje se po uzoru na knjigu B. Fullerova ‘Operating Manual for Spaceship Earth’ sve češće cijeli planet promatra kao jedan grad i ekosustav – pa u tom kontekstu i nastaje Ingelsov MasterPlanet – urban design projekt za Zemlju.

Pogled prema budućnosti daje spoj urban designa i novih tehnologija (machine landscapes, smart city pristupi) te pojava platformskog urbanizma u kojem trgovi, parkovi i ulice nisu više limitirani samo na fizičke okvire već paralelno ‘žive’ i u virtualnom svijetu

RADITI ZNAČI
RAIZGRAĐIVATI
ZVLASTITI SAN
VLA

DANIEL CLOWES
Wilson
THE LIFE OF
WILSON WILKINSON

SIERRA NEVADA
PALE ALE

studentski projekti

TRŽNICA KULTURE

**Kultura, tržnica, ateljei, aktivacija umjetnika
i participacija građana**

Fran Hodalj, Sanja Hokal, Luka Jugovac,
Karlo Jelić, Lucija Pezer, Maja Štefanić

*Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek*

ČVENK

Blok pod Britancem

Marija Čop, Andrija Stanković, Iva Stanković,
Nikola Škarec, Vid Šešelj, Mariela Topić

*Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog,
Andrija Mudnić*

OSTAVIMO TRAG

Ante Beović, Viktorija Genzić, Nina Grabovac,
Andrea Junaković, Mila Skalić Acuna, Emma
Vručinić

*Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek*

ZAGREBAČKA HOBOTNICA

Lana Milinović, Ivona Roca, Danica Runac,
Ivana Šilić, Mia Šolaja, Lucija Tadić

*Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog,
Andrija Mudnić*

ZGR8 (Zagreb is great)

Rina Crnjaković, Mia Ribić, Barbara Srček,
Marta Šarar, Anja Tihomirović, Sara Zelić

*Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog,
Andrija Mudnić*

DINAMO ZAGREB

**Oblikovanje novog prometnog sustava
kreiranjem adekvatne biciklističke mreže
na području Donjeg grada**

Lucian Glavan, Vito Grego, Tin Heljić,
Ines Kocijan, Ana Nikšić, Luce Storić

*Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek*

MINIMEGABLOK

Eva Bakrač, Toni Bilić, Lucija Burić, Stjepan Sorić,
Tomislav Sorić, Bernard Matej Štimac

*Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog,
Andrija Mudnić*

SINERGIJA GRADA LJUDI

Gita Grah, Doria Gobić, Lucija Jung,
Ema Božek, Nola Bokun

*Mentori: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek*

NOVI PULS

Revitalizacija bloka ‘Ledana’

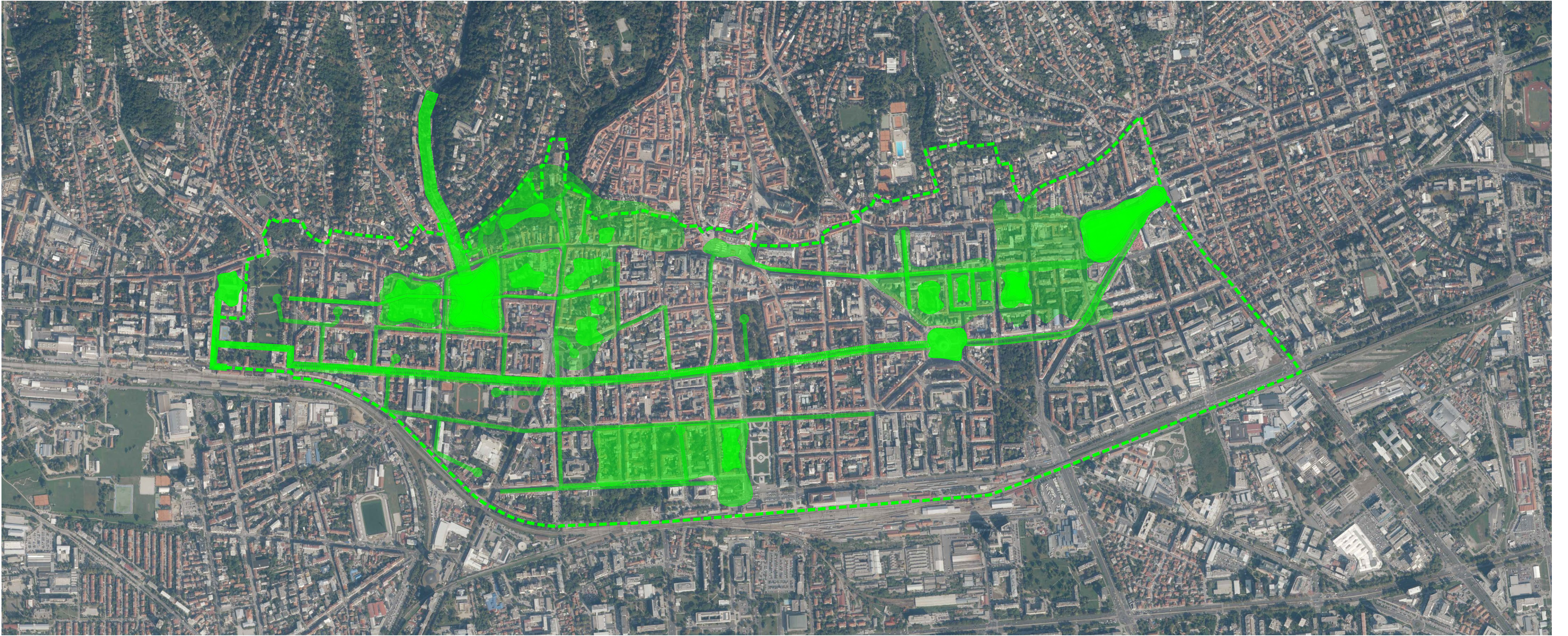
Frano Jurić, Iva Munkačević, Mare Roth,
Dino Špadina, Kaja Terze, Dora Vitlić, Karmen Žilić

*Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog,
Andrija Mudnić*

STARI PROSTOR – NOVE DIMENZIJE

Maria Čerkić, Sara Hrestak, Vlatka Geceg, Paula
Lasković, Paula Strugačevac, Tea Matijević

*Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek*

**Fran Hodalj, Sanja Hokal, Luka Jugovac,
Karlo Jelić, Lucija Pezer, Maja Štefanić**

**Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek**

Uslijed pandemije COVID-19, velike promjene odrazile su se i na kulturni sektor. Za posljedicu, mnoge kulturne ustanove ostaju bez mogućnosti reproduciranja sadržaja te publike, a samostalni umjetnici bez primanja. Umjetnost se nalazi u kontradiktornoj situaciji, gdje zainteresiranost i ulaganja u opstanak izostaju, iako su kulturni sadržaji poželjni.

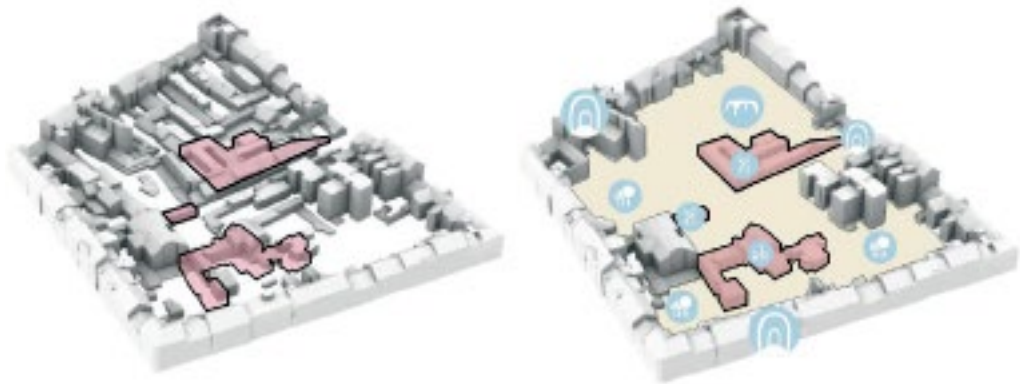
Problematiku opstanka umjetnosti i kulturnih sadržaja u post pandemijskom svijetu propitujemo u formi prostornih intervencija koje će iznova približiti sadržaje svim korisnicima kroz participaciju. Intervencije su usko povezane s različitim shvaćanjima pojma kulture, što se održava u odabiru bloka Z2 koji se ističe brojim ateljeima.

Tržnica
kulture

66

Blok se sastoji od 12 prostora u gradskom vlasništvu. Godine 1967. dotadašnja tvornica kože pretvorena je u kompleks ateljea, čiji su orginalni postav činili Kožarić, Vulas i Ujević. Ateljei su maleni, površine do 70 m2 i nepristupačni, a kao problem se ističe i loš odnos među umjetnicima. Intervencijama unutar bloka pokušava se odgovoriti na zatečene probleme

3D volumetrija bloka – zatečeno stanje i shema koncepta

Obuhvat Donjeg grada – potencijalni blokovi

studentski
projekti

67

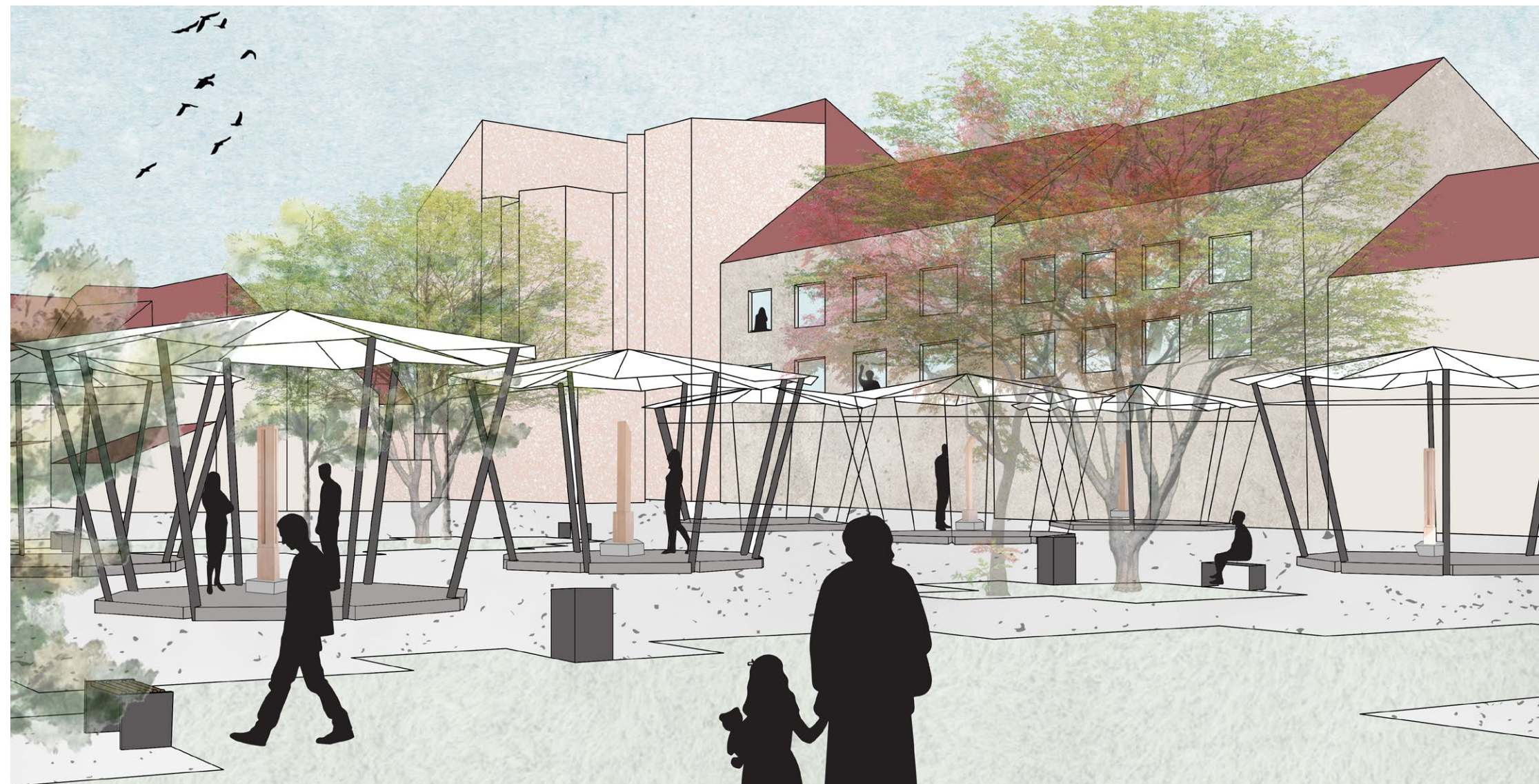
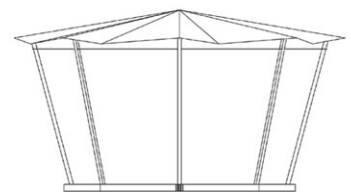
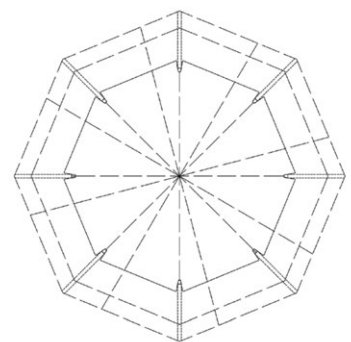

Idejno rješenje bloka Z2

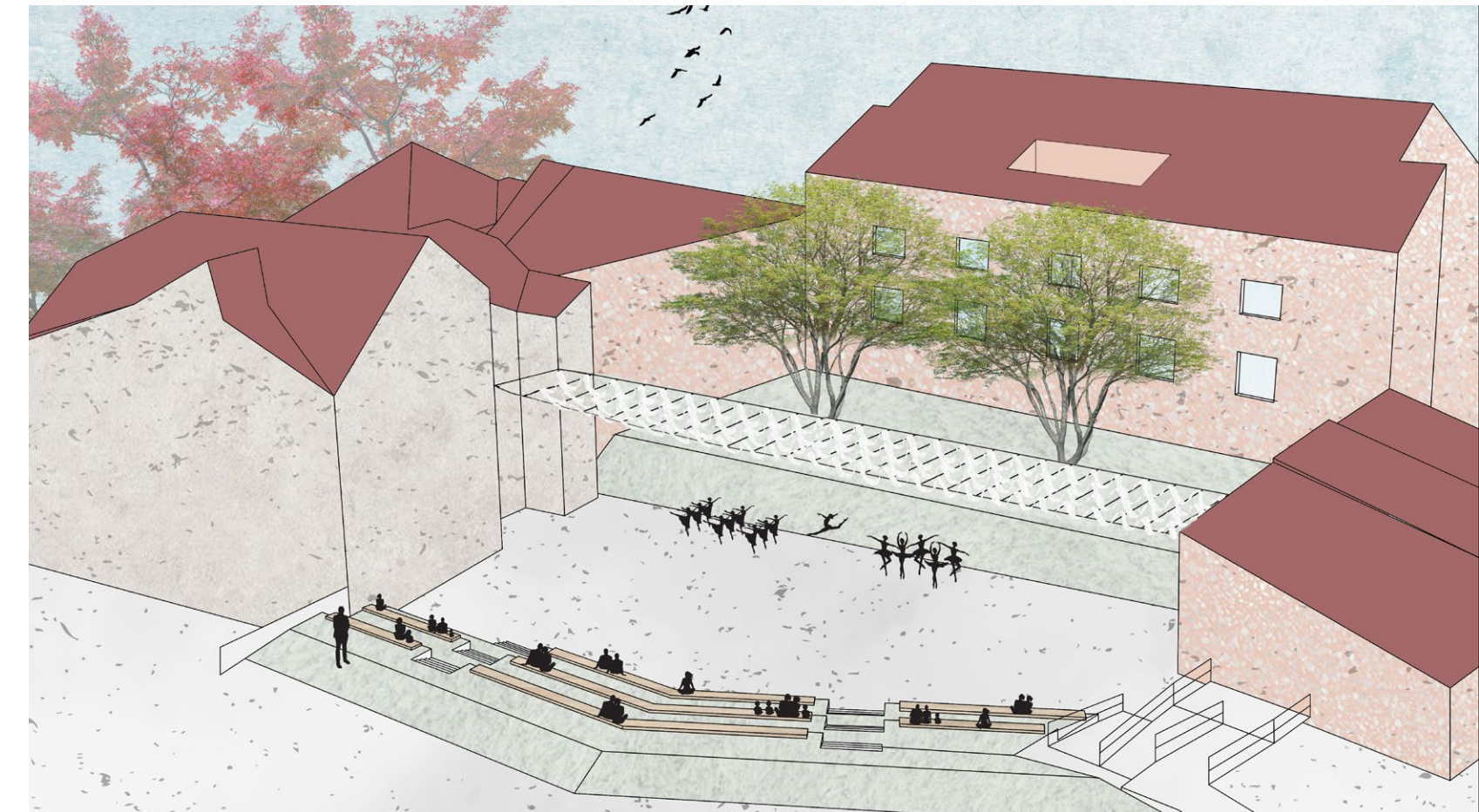
Tržnica Kulture

Logotip projekta Tržnica kulture

Trg Kulture, predstava

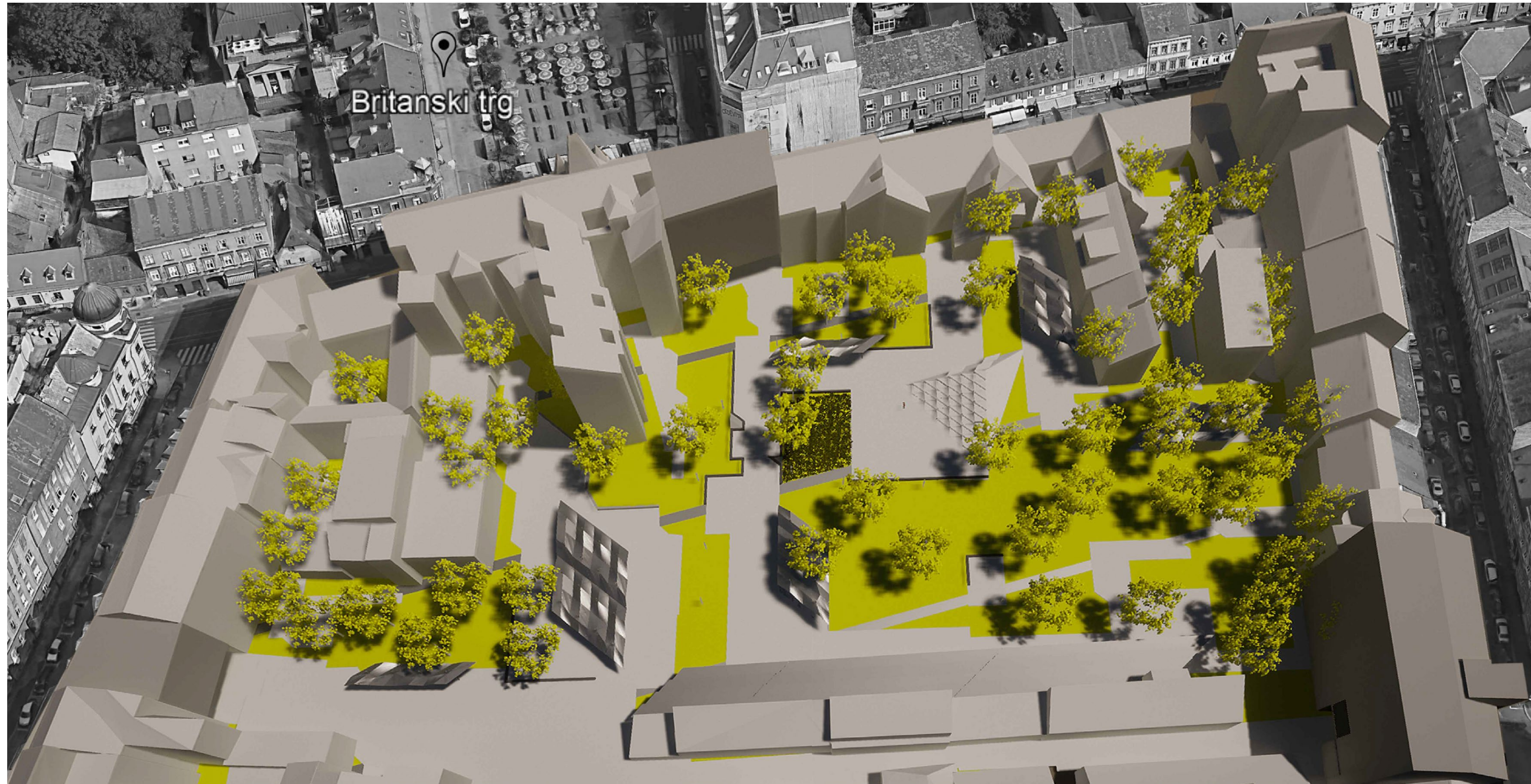
Zona – Tržnica Ateljea, izložba

**Marija Čop, Andrija Stanković, Iva Stanković,
Nikola Škarec, Vid Šešelj, Mariela Topić**

**Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog,
Andrija Mudnić**

Fenomen sekundarne strukture – sekundarnog “grada” unutar bloka podno Britanca afirmira se kroz reminescenciju na postojeći otisak – blueprint, sadržavajući memoriju prostora kroz topografiju i blagim usmjeravanjem kretanja. Istraživanjem odnosa dionika unutar bloka, ponajviše u kontekstu Ilice i Britanskog trga, u bloku su postavljeni sadržaji koji će ispunjavati potrebe korisnika. Otisak u prostoru u negativu se zonira u aktivne zone kretanja (popločenje) i zelene zone (visoko i nisko zelenilo).

U prostoru se strukturiraju paviljoni koji se pozicijom, orijentacijom i veličinom prilagođavaju neposrednom kontekstu unutar bloka, a prihvaćaju raznovrstan program. Sjeverna zona je restrukturirana u vidu održivosti i vibrantnosti, ispreplitanje raznih programa i nejednoznačnog kretanja daje prostoru dimenziju aktivnog istraživanja i korištenja.

```
raster_trokuti
simbolika
bloka
```

zona izljeva
postojeće
praznine

postojeća
zaostala
izgradnja

Nulta karta sadržaja

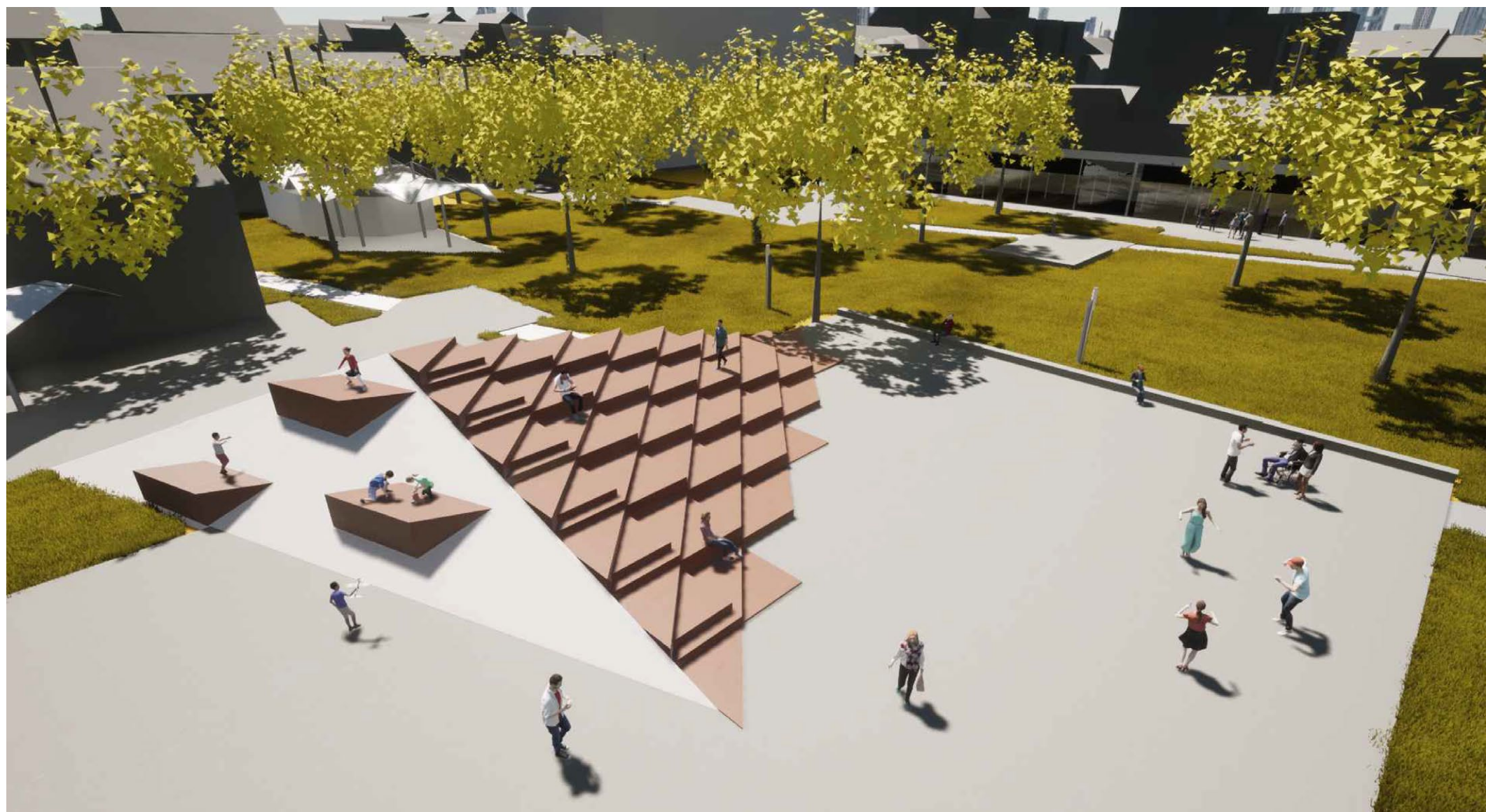
studentski projekti

Idejno rješenje

LEGENDA

- postojeća izgradnja u bloku
- planirana rekonstrukcija
- popločena javna površina
- planirana izgradnja
- natkriveni vanjski prostor
- piramida- tribine sa dijelovima za igru djece
- pozornica na otvorenom
- visoko zelenilo

Piramida – tribine s dijelovima
za igru

Elementi klupe
i česme

Tržnica u bloku –
uvođenje sadržaja
javnoga trga

Ostavimo trag

studentski
projekti

76

**Ante Beović, Viktorija Genzić, Nina Grabovac,
Andrea Junaković, Mila Skalić Acuna,
Emma Vručinić**

**Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek**

Prilikom obilaska donjogradskog bloka Z22, moguće je uočiti zanimljive ostavljene tragove u prostoru kao što su otisci dlanova na zidu ili točkice po podu. Inspirirani tragovima, zapitali smo se kako se definira ta riječ. Definicija glasi da je trag otisak stopala, noge, kotača i slično na nekoj površini. Trag je također ostatak onog što je postojalo ili pak karakteristično obilježje nekog utjecaja ili prošlog vremena.

Ostavimo
trag

78

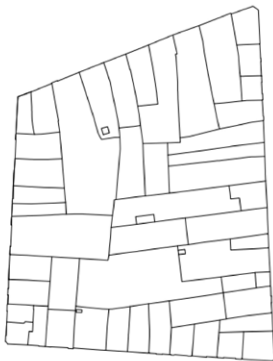
Fokus projekta “Ostavimo trag” je iskustvo prostora omogućeno kretanjem – vrlo sporim kao i brzim – čime ostavljamo svoj trag u prostoru, tj. dajemo značenje tom prostoru kao što on daje korisniku. Korisnik osim što ostavlja trag, prvenstveno prati postavljene tragove unutar bloka. Motiv praćenja i ostavljanja traga potaknut je osjećajem, dok su osjećaji postignuti osjetilima. Svako osjetilo ili trag je različitog intenziteta na određenoj lokaciji pa time se na svakoj zoni daju izraženije osjetiti vizualni, auditivni, taktilni, olfaktivni, gustativni, vremenski trag ili pak trag kretanja.

postojeće stanje

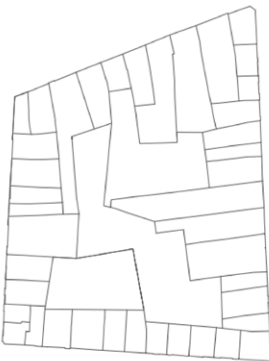
- rubna izgradnja stambena
- pomoćni objekti unutar bloka
- neuređeni vrtovi stanova
- mješovita namjena bloka

postojeća parcelacija

- nepravilna parcelacija

nova parcelacija

- pravilnija parcelacija

ново stanje

- čišćenje pomoćnih objekata unutar bloka
- novi javni prostori unutar bloka (trg, park)
- afirmacija pješačkih ulaza u blok

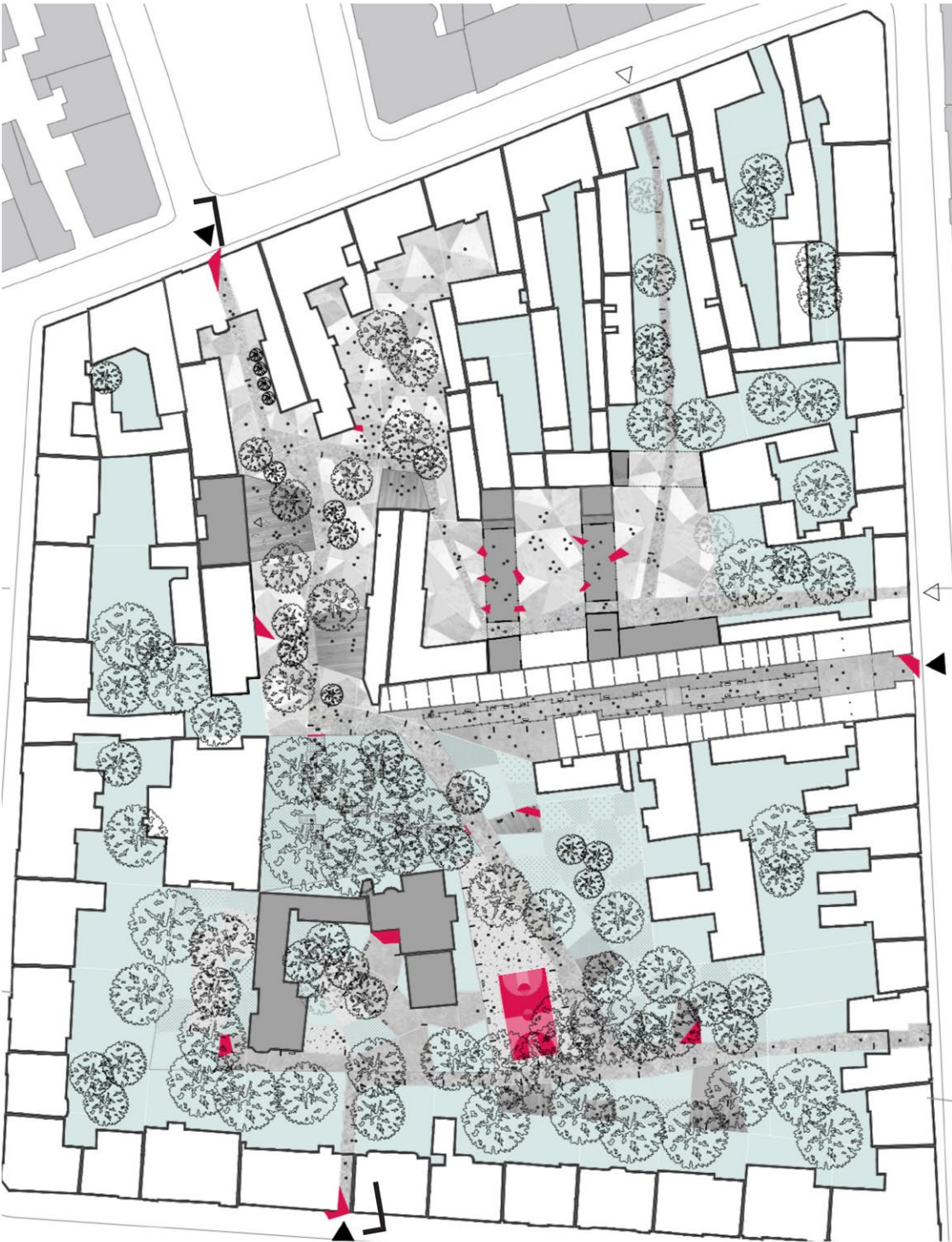
Parcelacija
odabranog
bloka

Odabrani blokovi za analizu

studentski
projekti

79

Idejno rješenje odabranog
bloka

- △ ulazi i izlazi
- postojeće zelenilo
- novo zelenilo
- smilje
- lavanda
- zelenilo
- utjecajni sadržaji
- opločenje lijevanim betonom
- utjecajni sadržaji
- klupica
- rasvjetno tijelo
- koš za smeće
- signalizacija
- 1 terasa kafića
- 2 trg
- 3 pozornica
- 4 ateljei
- 5 zelena oaza
- 6 parkiralište bicikla
- 7 dječji vrtić
- 8 dječji park "RUMENI"
- 9 drvena paluba
- 10 zajednički vrtovi stanara
- 11 prolaz-nadstrešnica ispred javnih stanova

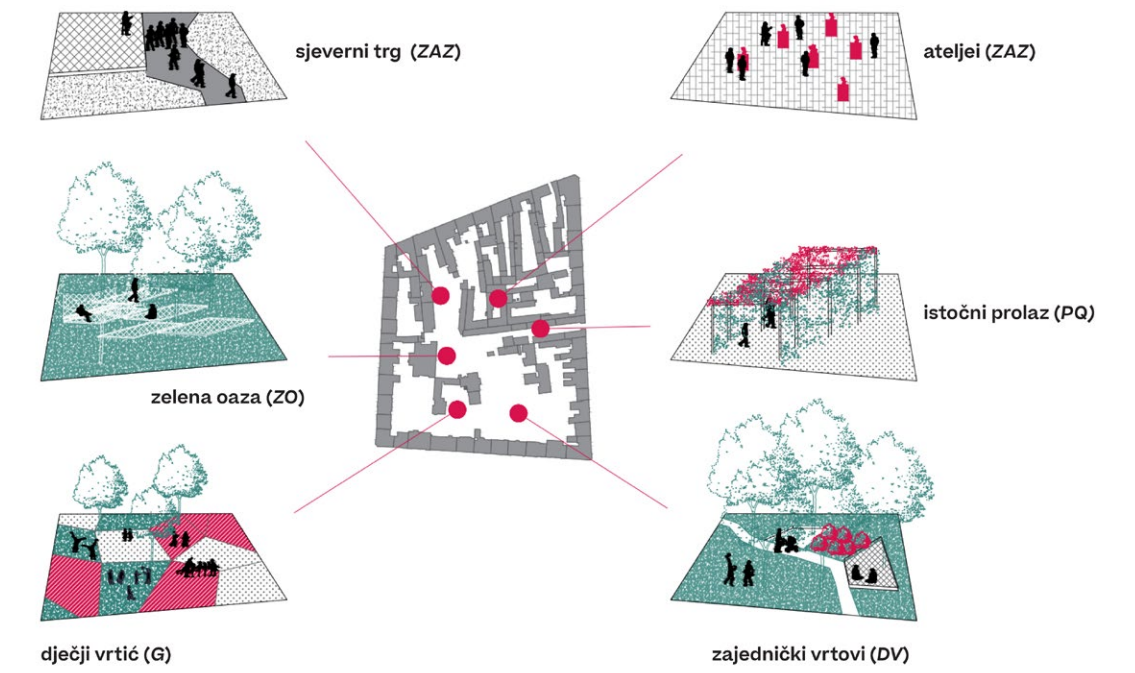
Ostavimo trag

80

Ambijentalni prikazi:
istočni prolaz – ljeto, klupa + signalistika, zelena oaza, atelje

Šest zona bloka – sjeverni trg, zelena oaza, dječji vrtić, ateljei, istočni prolaz i zajednički vrtovi

81

Zagrebačka hobotnica

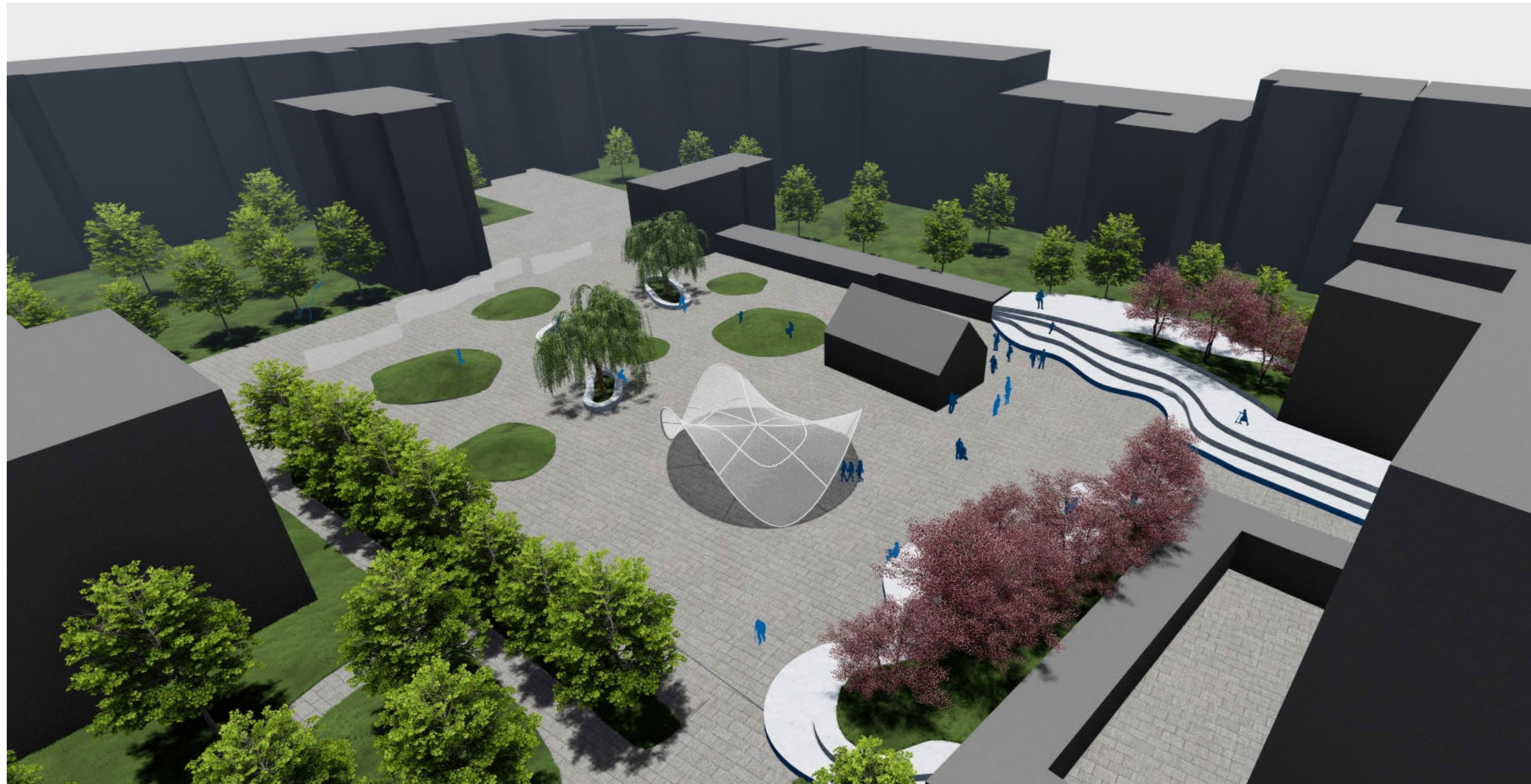
studentski
projekti

82 **Lana Milinović, Ivona Roca, Danica Runac,
Ivana Šilić, Mia Šolaja, Lucija Tadić**

**Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog,
Andrija Mudnić**

Zagrebačka hobotnica predstavlja projekt rješenja stvaranja javnih prostora sa uzorom iz podzemnog svijeta. Ideja kratatog stvorenja nastala je kao odgovor na najveće probleme Donjeg grada - potresene vanjštine i zapuštene unutrašnjosti, što je izazvalo pitanje hoće li se korisnici sa tim čudovištem sprijateljiti i podići standarde Donjeg grada ili će od njega pobjeći. Naša želja bila je promijeniti negativne konotacije koje postoje vezane uz riječ hobotnica.

U našem konceptualnom rješenju, pretpostavka je da se sa hobotnicom sprijateljujemo te samim time stvaramo model intervencija koji se može primijeniti na cijelom Donjem gradu i drugim prostorima blokovske strukture.

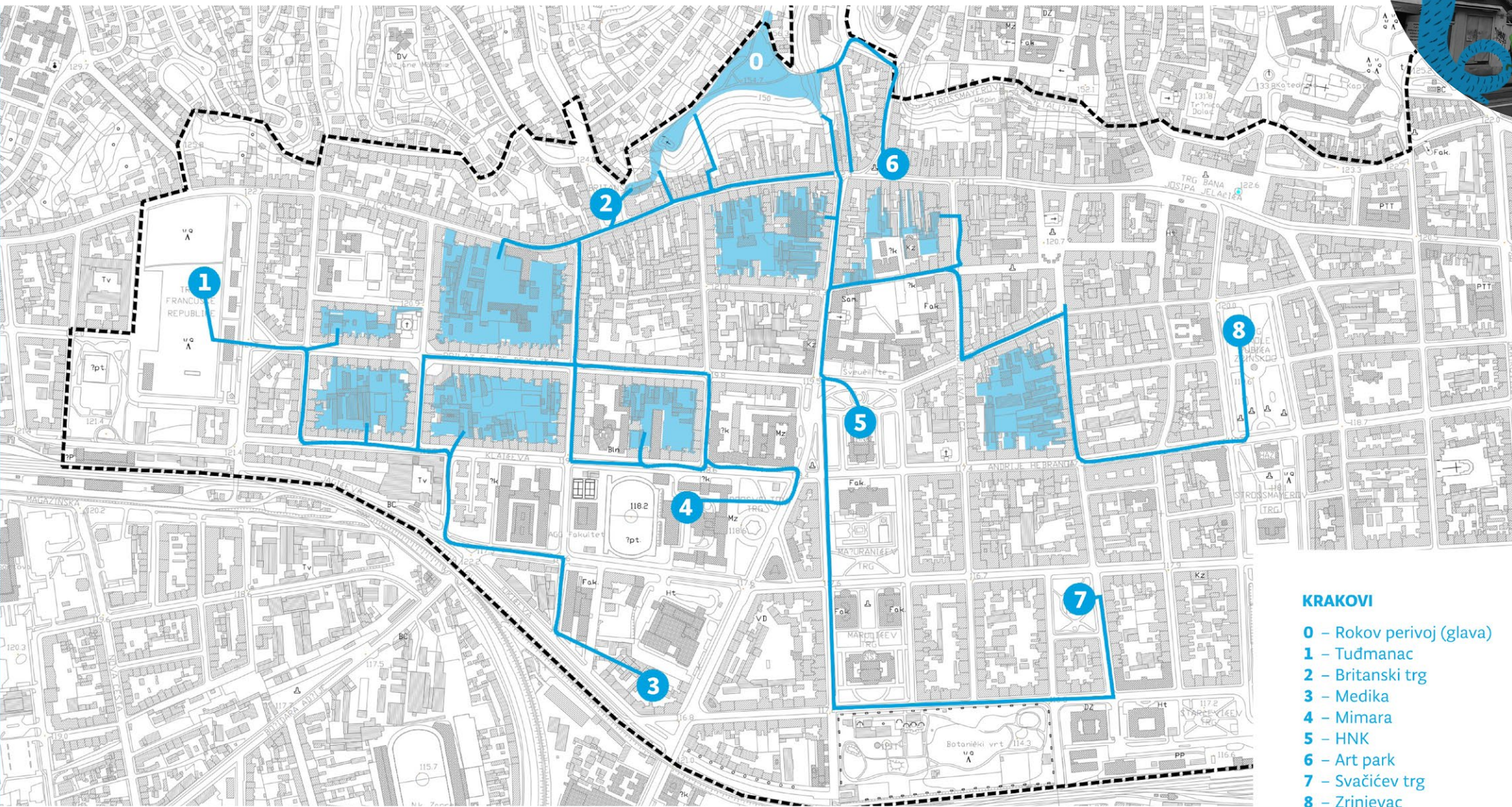

Zagrebačka
hobotnica

Koncept se fiksira na zapadni dio Donjeg grada gdje hobotnica sa Rokovim perivojem kao glavom širi svojih osam krakova na blokove Donjeg grada kojima je potrebna regeneracija, a završavaju sa već definiranim, javnim i zelenim površinama Donjeg grada.

Skladno ideji, terminologijom anatomije hobotnice objasnili smo svoje intervencije. Krakovi stvaraju putanje, pipci postaju segmenti blokova koji dobivaju novo značenje Octopus’s gardena, tintom kao tajnim oružjem hobotnica valorizira i čuva identitete prostora, odnosno sugerira potrebnu promjenu. Kamuflaža kao sposobnost hobotnice primjenjuje se kroz vegetaciju i njene različite oblike, materijale, boje ili teksture. Analizom namjena, povijesnog konteksta, arhitektonskih i urbanističkih planova, zelenila i puteva i barijera, nastalo je novo rješenje prikazano na primjeru bloka sa Likovnom akademijom koji ima veliku važnost najstarije i najznačajnije umjetničke visokoobrazovne institucije u Hrvatskoj, a sa spojem na Ilicu komunicira urbanitet grada s umjetnošću.

studentski
projekti

Prostorni koncept šireg obuhvata –
krakovi Zagrebačke hobotnice

KRAKOVI

- 0 – Rokov perivoj (glava)
- 1 – Tuđmanac
- 2 – Britanski trg
- 3 – Medika
- 4 – Mimara
- 5 – HNK
- 6 – Art park
- 7 – Svačićev trg
- 8 – Zrinjevac

postojeća izgradnja	kaskade – srednji intenzitet	žalosna vrba
<i>salix babylonica</i> L.
natječaj ALUARTFORUM	prostori za sjedenje	ružmarinolisna vrba
<i>salix elaeagnus</i>
postojeća intervencija, funkcionalna	skulptura	obična breza
<i>betula pendula</i>
potreba za obnovom	bazen	poljski jasen
<i>fraxinus angustifolia</i>
privatni vrtovi	obzid za sjedenje s vegetacijom u središtu	jablan
<i>populus nigra italica</i>
gabarit podzemne garaže, 200 PGM	parkirno mjesto	lipa srcolika
<i>tilia cordata</i>
popločenje	parking za bicikle	japanska trešnja
<i>prunus serrulata</i>
gumene podne obloge	paviljon	soulangeova magnolija
<i>magnolia xsoulangeana</i>
travnata površina		dlanolisni javor
<i>acer palmatum</i>

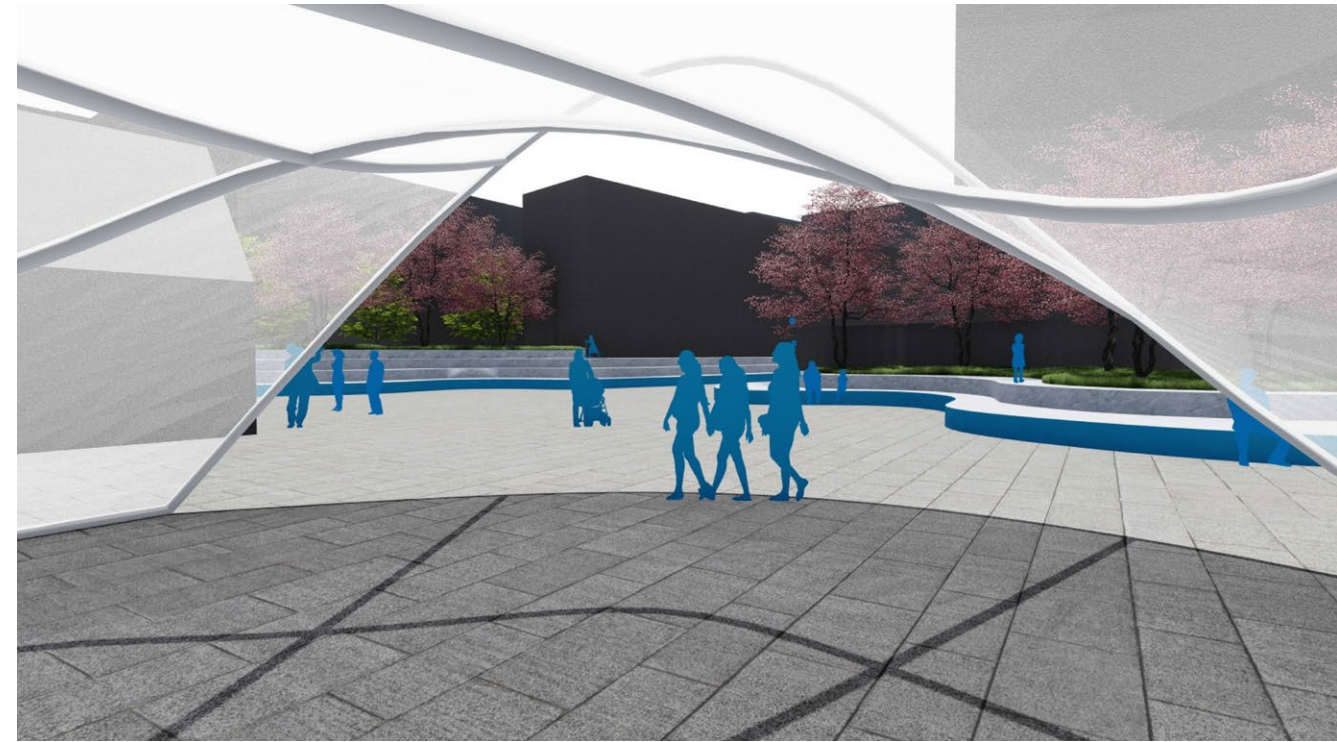
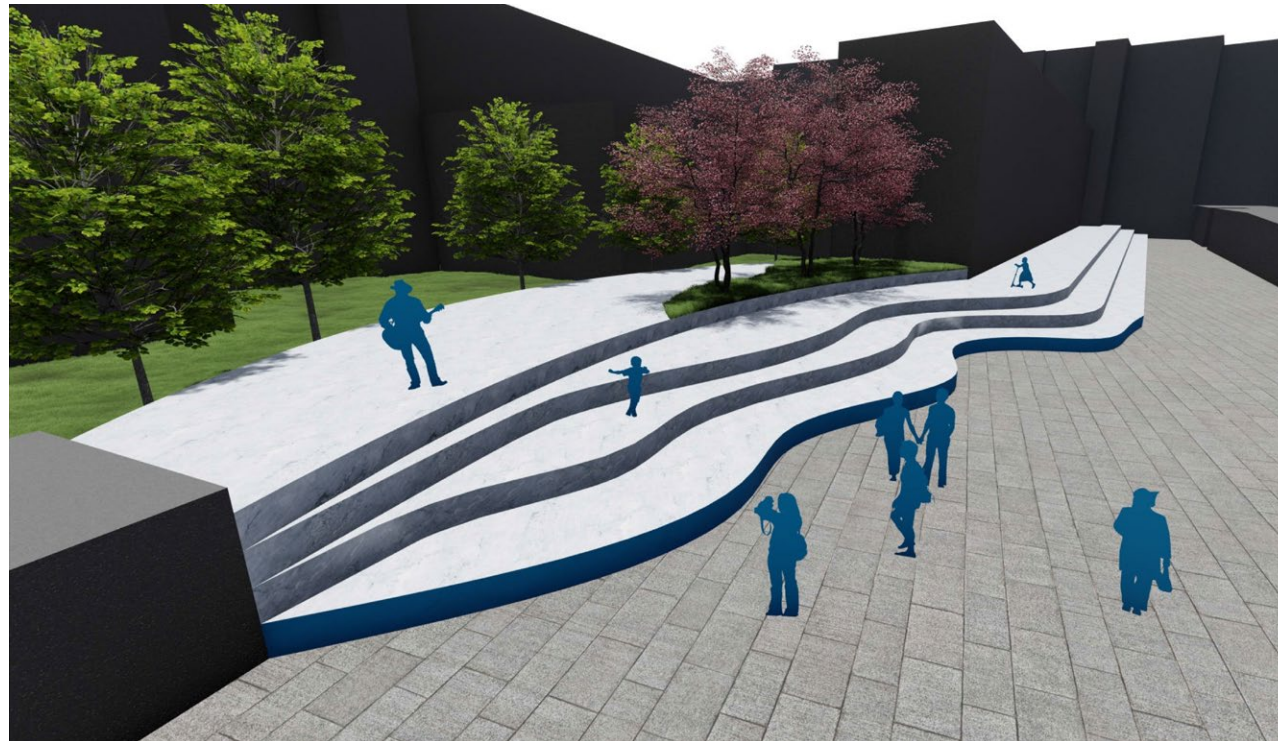

Idejno rješenje bloka ALU

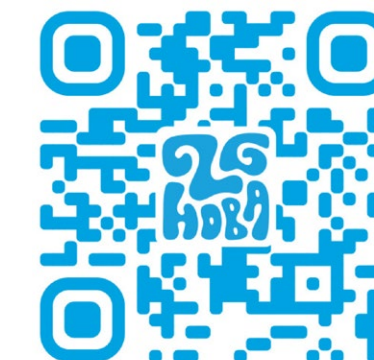
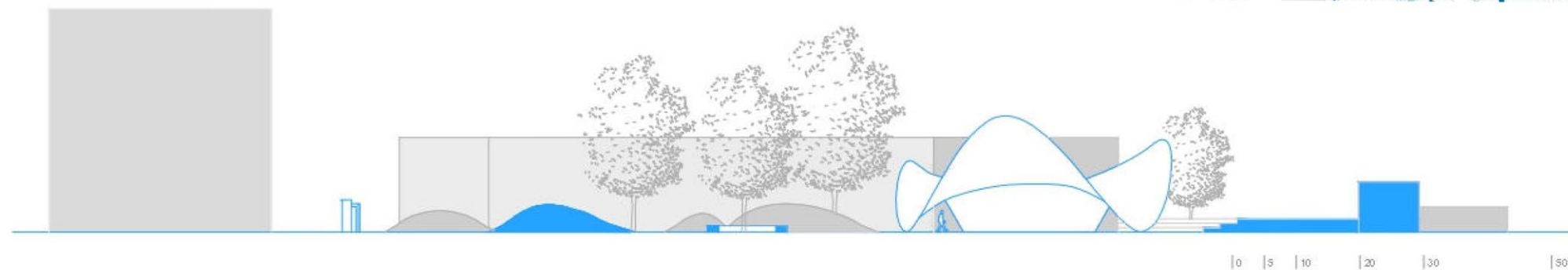
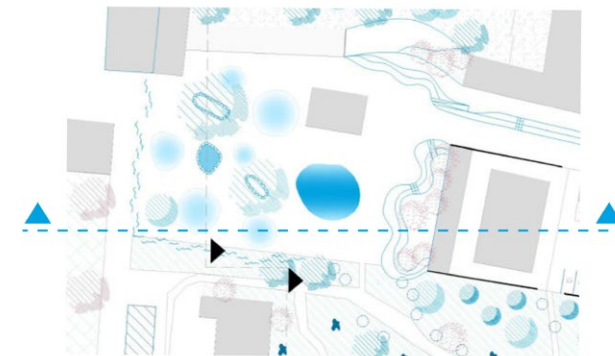
Zagrebačka hobotnica

studentski projekti

Ambijentalni prikazi: kaskade, paviljon

Presjek kroz odabrani blok ALU –
Octopus's Garden

Vizualni identitet Zagrebačke
hobotnice – logotip i
sustav plakata za najavu
manifestacija

ZGR8 (Zagreb is great)

88 **Rina Crnjaković, Mia Ribić, Barbara Srček,
Marta Šarar, Anja Tihomirović, Sara Zelić**

**Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog,
Andrija Mudnić**

Projektom ZGR8 (Zagreb is great), OPEN AND SEE (otvori i pogledaj), na primjeru interveniranja unutar nekoliko ambijenata nastoji se uspostaviti pristup koji je potencijalno primjenjiv na prostor cijelog Donjeg grada. U prostoru od završetka zapadnog kraka Zelene potkove, odnosno Hrvatskog Narodnog Kazališta, do samih južnih produžetaka Medvednice u vidu parka Tuškanac, Rokovog perivoja i Art-parka, identificirano je 8 jedinstvenih ambijenata. To je prostor-kolaž koji je nemoguće opisati jednim zajedničkim pridjevom te ga se na taj način mora i analizirati, uviđajući sve njegove specifičnosti. Upravo one postaju osnovne smjernice u stvaranju novih ambijenata ili redefiniranju starih kao i u stvaranju narativa. Kao osnovni motiv javila su se vrata. On proizlazi iz poruke koju sam projekt nastoji prenijeti,

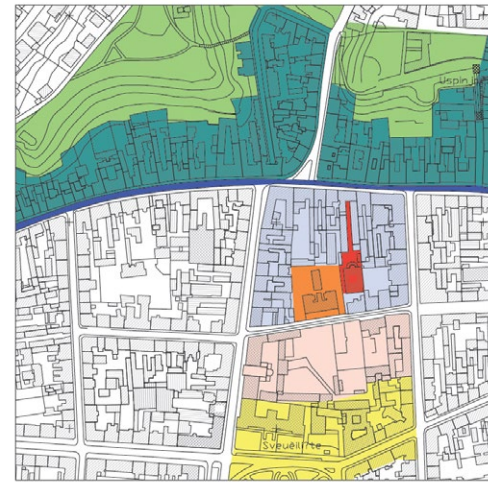
studentski
projekti

ZGR8 **(Zagreb is great)**

a to je da je Zagreb, usprkos svom trenutnom stanju, zapravo odličan, da je jedinstven i pun potencijala, a ono što je potrebno učiniti jest otvoriti vrata, otvoriti oči i prepoznati te trenutno nevidljive vrijednosti koje on u sebi nosi.

Vrata sugeriraju povezivanje/otkrivanje/otvaranje, a motiv je proveden kroz više razina. Na onoj apstraktnijoj, metafizičkoj razini nastoji se povezati stanovnike međusobno i tako stvoriti zajednicu te povezati stanovnike s gradom tj. privržiti ih prostoru u kojem žive. Na konkretnijoj, fizičkoj razini potrebno je otvoriti skriveni grad kroz korištenje potencijala manjih, trenutno relativno nedostupnih i nepoznatih prostora. Izabrani ambijent koji je postao predmet daljnje razrade odnosi se na najjužniji od odabranih ambijenata. Očitana je potreba za stvaranjem novog prostora koji bi definirao postojeći snažan karakter i identitet između Sveučilišta – zgrade velike povijesne i urbanističke važnosti i HNK – kulturnog središta Donjeg grada i cijelog Zagreba. Novi ambijent treba naglasiti i nadopuniti postojeći živi ambijent koji je prepoznat kao vibrantan prostor kojim započinje perivoj, uvertira je širem planu produžetka Zelene potkove.

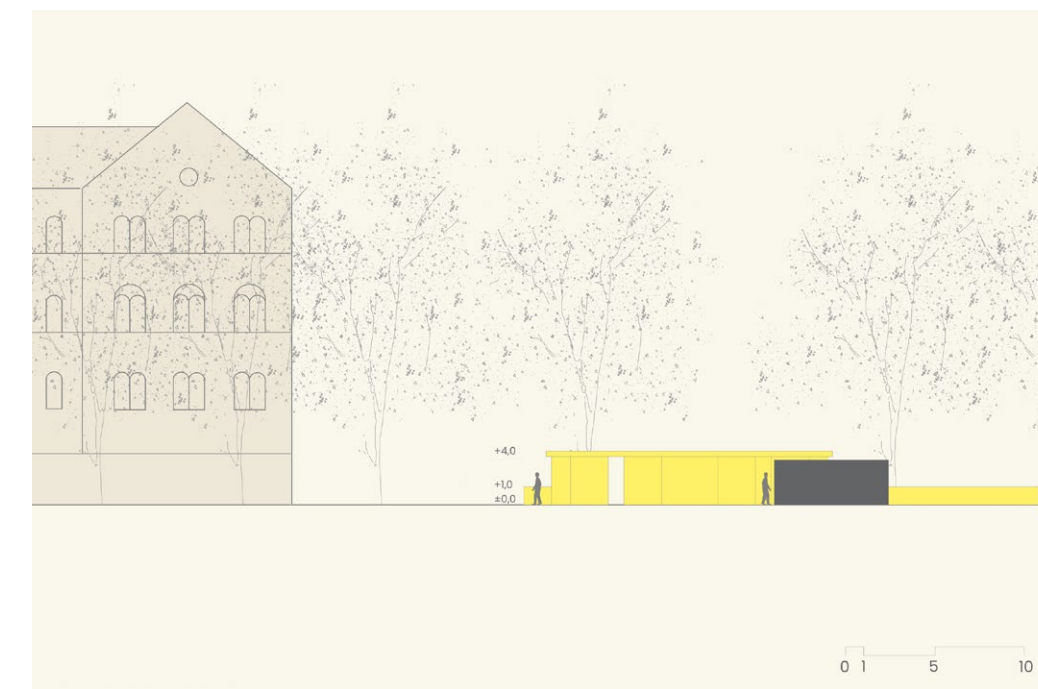
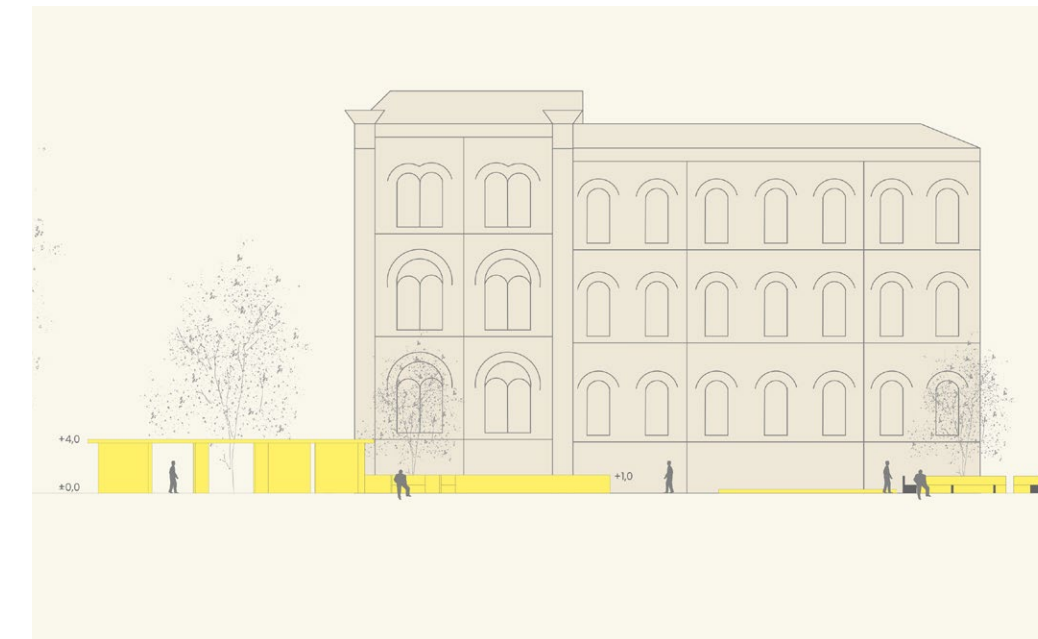

Analiza kretanja kroz razrađeni obuhvat

studentski **projekti**

Tlocrt idejnog rješenja

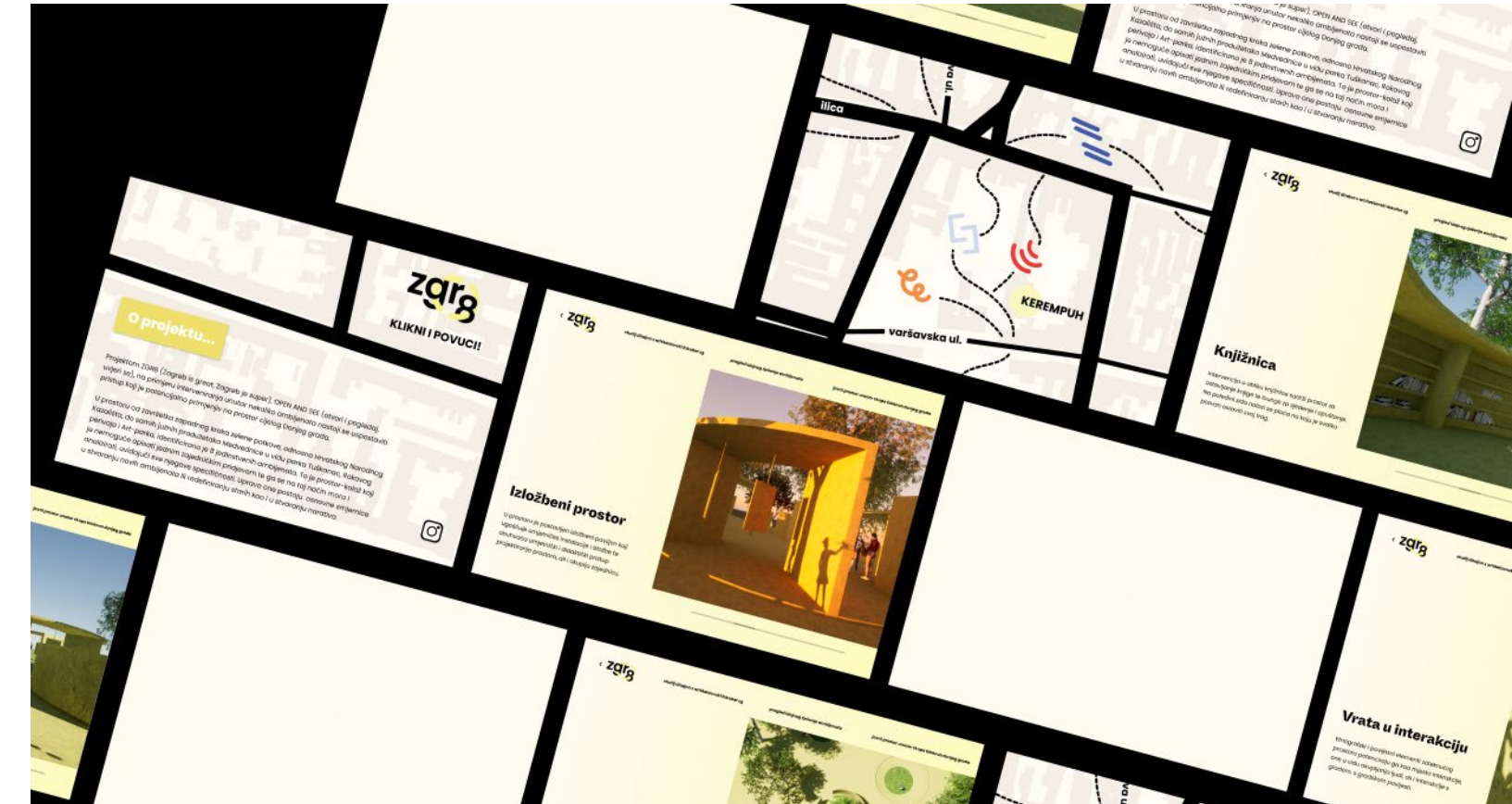

Idejno rješenje, presjek i pogled

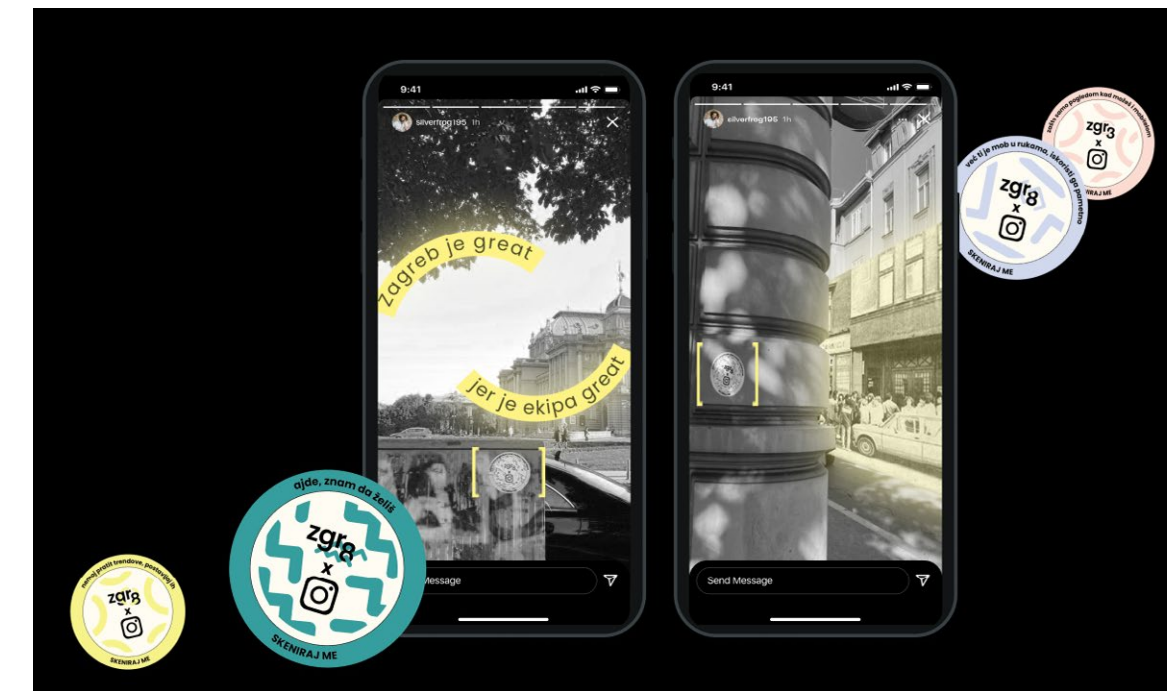
ZGR8
(Zagreb is great)

92

Ambijentalni prikazi: knjižnica, izložbeni paviljon i urbana oprema

Digitalni sadržaj o projektu dostupan je korisnicima preko QR naljepnica

Dinamo Zagreb

studentski
projekti

94 **Lucian Glavan, Vito Grego, Tin Heljić,
Ines Kocijan, Ana Nikšić, Luce Storić**

**Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek**

U svrhu olakšavanja automobilskog prometa u centru te osveštavanja održivijih modaliteta prijevoza uvodi se “Bike&Ride” ili “Park&Pedal” sustav u prostor Donjeg grada.

U tom sustavu korisnici različitih modaliteta prijevoza na obrubima Donjeg grada ostavljaju svoj automobil ili izlaze iz tramvaja/autobusa/vlaka te prelaze na vlastiti ili iznajmljeni bicikl na lokacijama Bike&Ride garaža za fleksibilnije kretanje po centru. Radi teme biciklizma projekt je nazvan Dinamo po uređaju na kotaču bicikle.

Po uzoru na “Biciklističku magistralu” Sindikata biciklista uvodi se “Biciklistički autoput” – široku dvosmjernu biciklističku stazu uzduž Zelenog vala

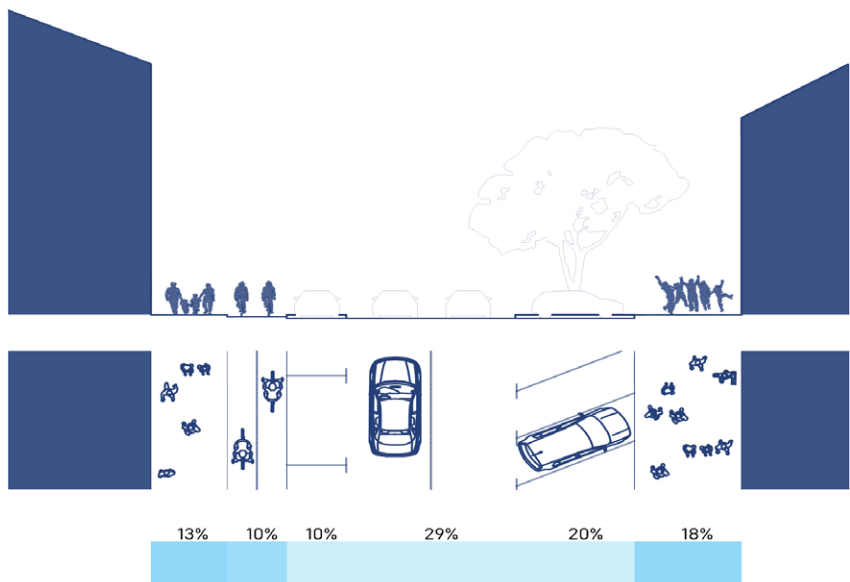
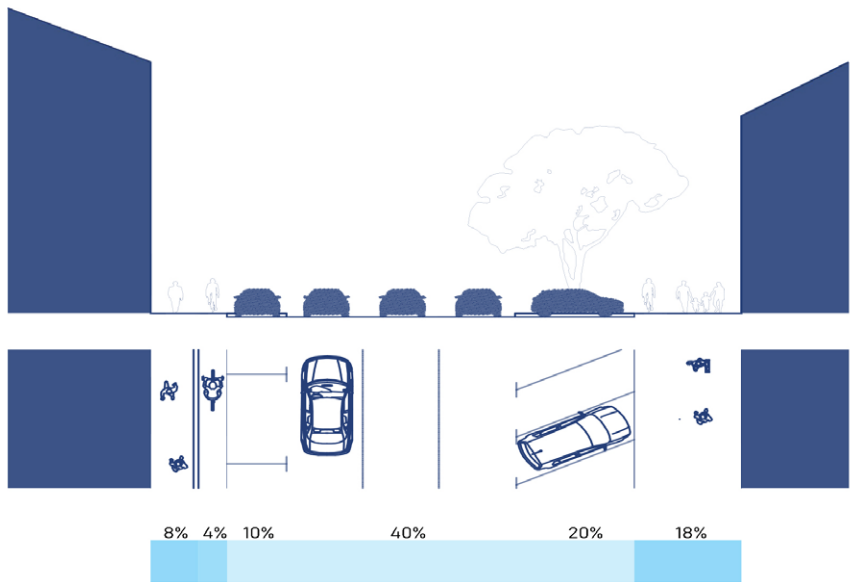

Dinamo
Zagreb

(Klaićeva – Hebrangova – Zrnjevac – Boškovićeva – kralja Držislava – Trg žrtava fašizma – kralja Zvonimira – Šubićeva) koja spaja garaže Badel na istoku i Kamensko na zapadu, stvarajući time najbržu biciklističku kralježnicu u Donjem gradu iz koje se potom granaju manje staze uz postojeće prometnice, u budućnosti čak i kroz blokove.

Kao inspiracija za odabir plavih boja u signalistici poslužili su simboli i vizualni elementi Zagreba, od javnog prijevoza do grafita. Kao nadopuna imenu projekta nastavlja se priča Dinama, uočava emocionalnost koja se stvara oko plave boje te se koristi u drugačijem kontekstu. Time se stvara pomirdba različitih pristupa građana u vizualnom izražaju.

Modularna urbana oprema služi biciklistu da privremeno ostavi svoj bicikl dok se odmara na klupi, bez potreba vezanja, a za trajno ostavljanje bicikla postavljeni su visoki stupičasti elementi najpogodniji za vezanje bicikla koji sa penjajućim zelenilom također stvara i zasjenjenje u toplijem dijelu godine.

Sheme i rješenja karakterističnih koridora

studentski
projekti

1. SUSTAV

Promjene u sustavu podrazumijevaju aktivaciju središnje biciklističke osi koja povezuje istok i zapad Donjeg grada te na koju se vežu ogranci koji nadopunjavaju postojeću biciklističku mrežu u funkcionalnu cjelinu.

2. ZELENi VAL

Središnja os (Zeleni val-Zvonimirova - Šubićeva) koncipirana je kao biciklističko -automobilska trasa u kojoj se jedna automobilska traka mijenja za dvostruku biciklističku traku i tako osnažuje poziciju biciklista u sustavu.

3. KAMENSKO

Brownfield područja zamišljena su kao zone aktivacije Bike&Ride sustava, odnosno polazišne točke biciklističke osi. Na taj način pouspješuje se efikasnosti vožnje biciklom i korištenja B&R sustava.

Prijedlog rješenja prometnog sustava

PRIZEMLJE

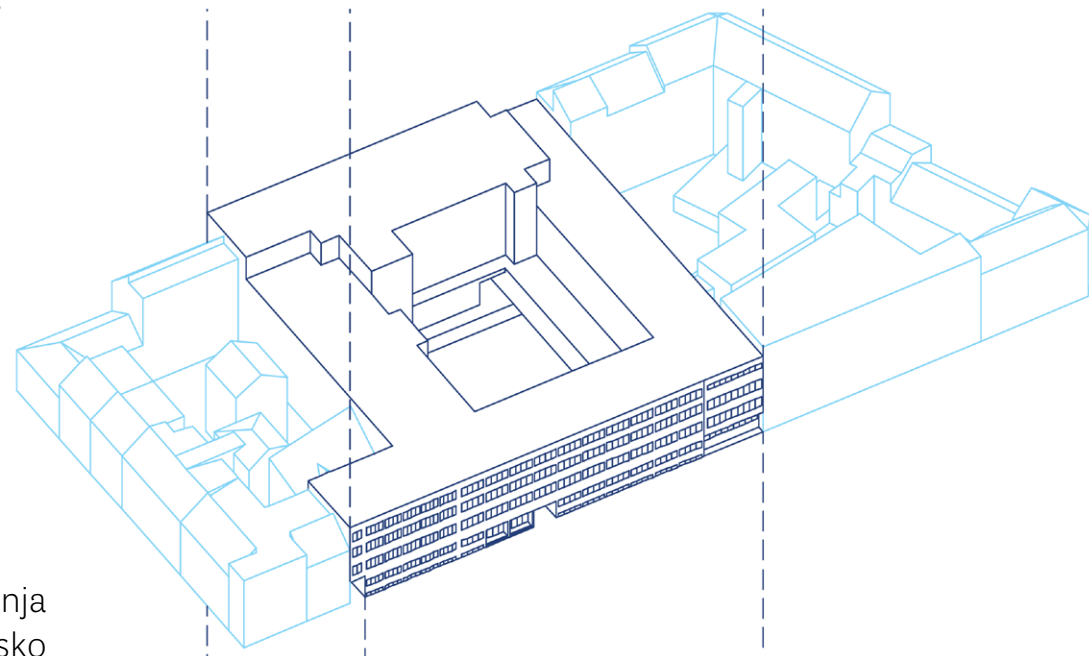
Prizemlje služi kao poveznica javnih sadržaja i okoline bloka sa garažom. U razini tla organizirana je rampa zasuštanje biciklista u garažu i četiri stubišta za povezivanje s višim etažama sklopa.

SKLOP

Bike&Ride jedinica funkcionira kao sustav javnih sadržaja, biciklističke garaže i svih potrebnih popratnih sadržaja.

PODRUM

Garaži u podrumu pristupa se preko rampe u sredini sklopa. Podrumska etaža sastoji se od tehničkih prostora sklopa te garaže za bicikle.

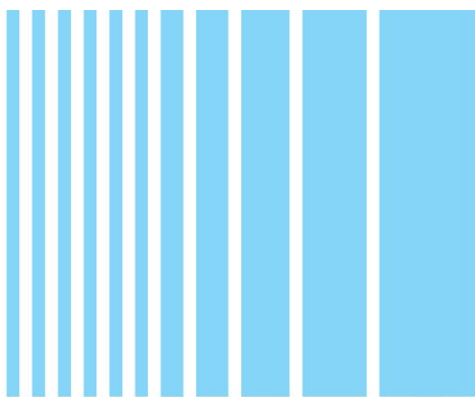

Prijedlog rješenja
– Kamensko

**studentski
projekti**

RED
ROW
N
240
250

REDOVI
ROWS A-N

Sustav
signalistike
u Kamensko
Bike&Ride
Garaži

Urbana oprema
uz Zeleni val

Minimegablok

studentski
projekti

Eva Bakrač, Toni Bilić, Lucija Burić, Stjepan Sorić, Tomislav Sorić, Bernard Matej Štimac

Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog, Andrija Mudnić

Minimegablok je reakcija na tri karakteristike Donjeg grada: nerazvijenu kvartovsku zajednicu, prekapacitirane ulice te periodično pojavljivanje (novog) kulturnog i zabavnog sadržaja. Obuhvat projekta smješten je u jugoistočnom uglu Zelene potkove. Originalna obodna gradnja višestruko je nadograđivana aneksima, a unutarnja su dvorišta preplavljena supstandardnom i stambenom izgradnjom izvan urbanizma. Zagreb je prerastao svoje ulice te su one postale preuske za funkcionalan i održiv promet. Pješaci i biciklisti nemaju adekvatnu infrastrukturu, a parkirno mjesto u Donjem gradu nikada nije bilo traženije.

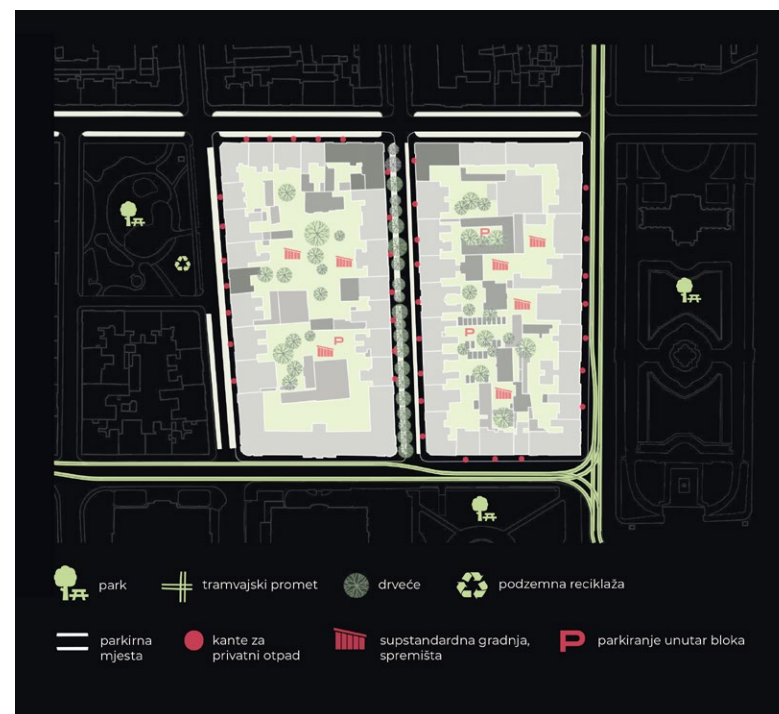

Minimegablok

Kako bi ozlijeđenom dijelu grada pružio potporu u obliku osjećaja sigurnosti i kvalitete življenja, Minimegablok otvara slabo iskorištena blokovska dvorišta građanima na dva tipa korištenja – kao park u susjedstvu i kao kulturni centar događanja. Na mjestu sjevernih unutarnjih uglovnica minimegabloka radi se intervencija u obliku polivalentne skeletne građevine „Skele“ koja kao lice minimegabloka afirmira njegovu simboliku obnove. Ona je prvenstveno izložbeni prostor otvoren 24/7, a sadrži podzemnu garažu, javni WC, kafiće i terasu s pogledom na grad. Istovremeno, ovaj projekt otkriva da se rješenje za prekapacitirane ulice nudi između njih - kroz gradske blokove. Blokovska dvorišta su dobro povezana s ulicama pomoću gradskih prolaza što otvara mjesto stvaranju nove prometne mreže (paralelne postojećoj) na koju bi se premjestio pješački i biciklistički promet. Protezanjem tih novih trasa istok-zapad i na susjedna dva bloka, sustavom parkova se spajaju i krakovi Zelene potkove. Radi destimulacije automobilskog prometa, Gajeve ulice se zatvara u pješačku zonu i tako se svi tipovi korištenja sjedinjuju u jedinstveni prostor megabloka (po uzoru na Barcelonu) u malom mjerilu – minimegablok.

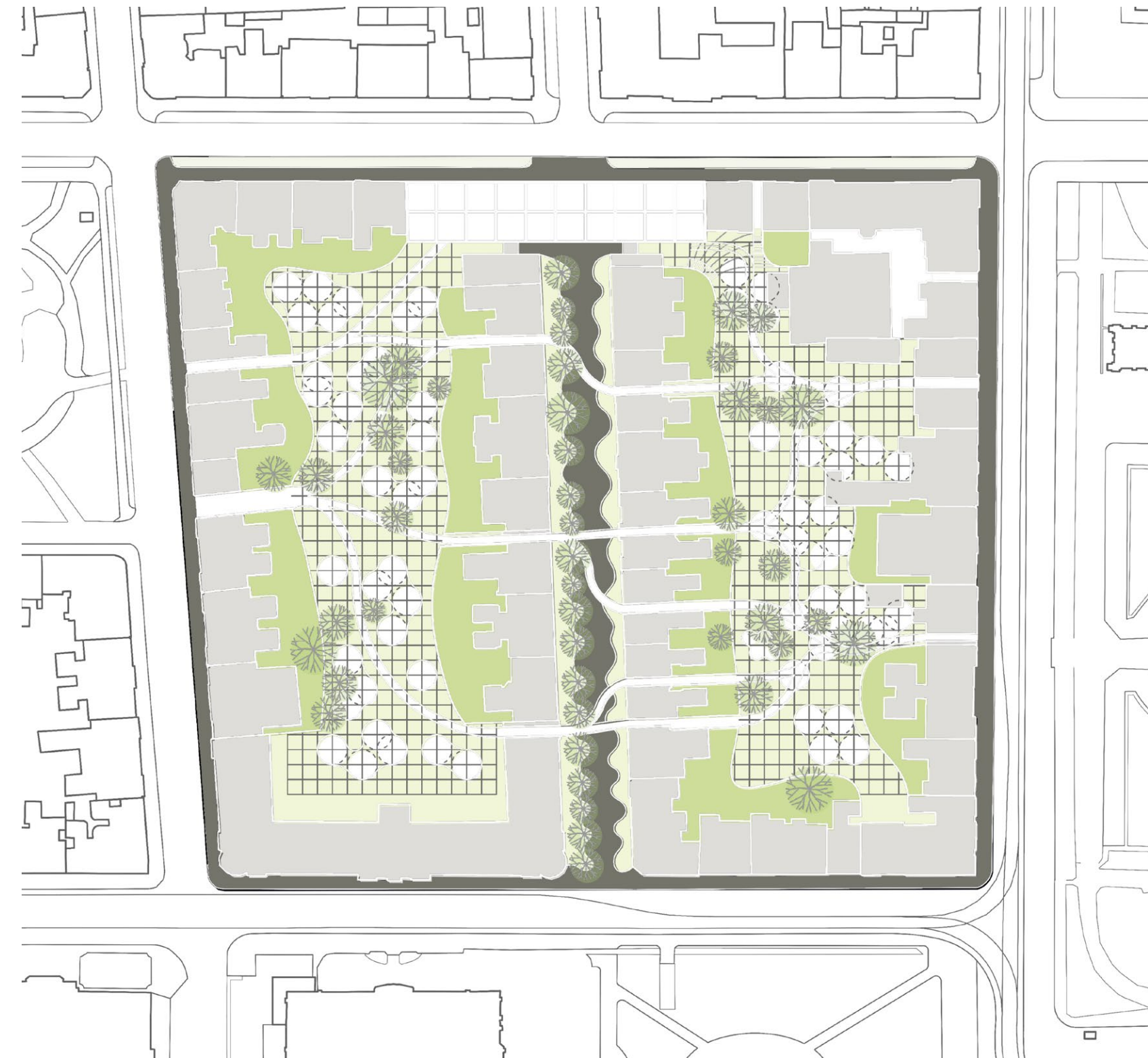

Širi obuhvat – prijedlog prometnog rješenja

Odabrani obuhvat projekta Minimegablok

studentski projekti

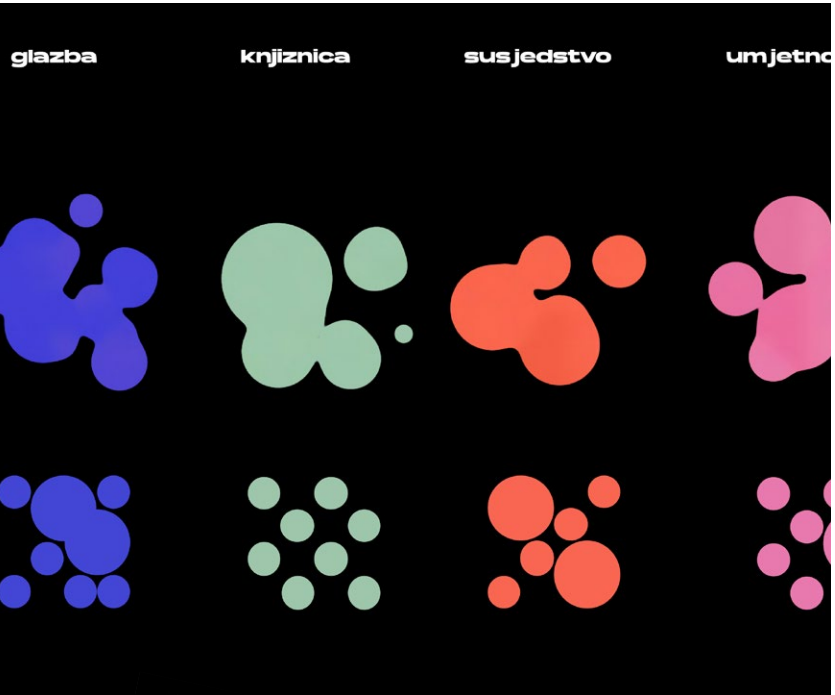

Idejno rješenje – Minimegablok

Tlocrtni grid je oblikovna metastaza polivalentne građevine Skele u kojeg kao protuteža sjeda kružno opločenje i grupira se u organične forme. Taj princip se nazire u svim elementima oblikovanja minimegabloka

Ambijentalni prikazi:
kazalište, Bacchus Jazz Bar, Dance Blob

Sinergija grada ljudi

studentski
projekti

106

**Gita Grah, Doria Gobić, Lucija Jung,
Ema Božek, Nola Bokun**

**Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić,
Nika Pavlinek**

Zapažanjem Martićeve ulice kao sredine s postojećim potencijalom za odvijanje kulturnih događaja, preoblikovanje i stvaranje novih javnih društvenih površina te stvaranje pješačkih zona, predložena su rješenja za promet preopterećen automobilima te aktivacija i revitalizacija unutrašnjosti blokova koja bi se kroz faznost mogla primjenjivati i na širem području grada.

Kroz fazno planiranje postiglo bi se smanjenje intenziteta automobilskeg prometa, njegovo preusmjeravanje pa i na kraju micanje s područja oko Martićeve ulice i njena pretvorba u zonu za pješake i bicikliste.

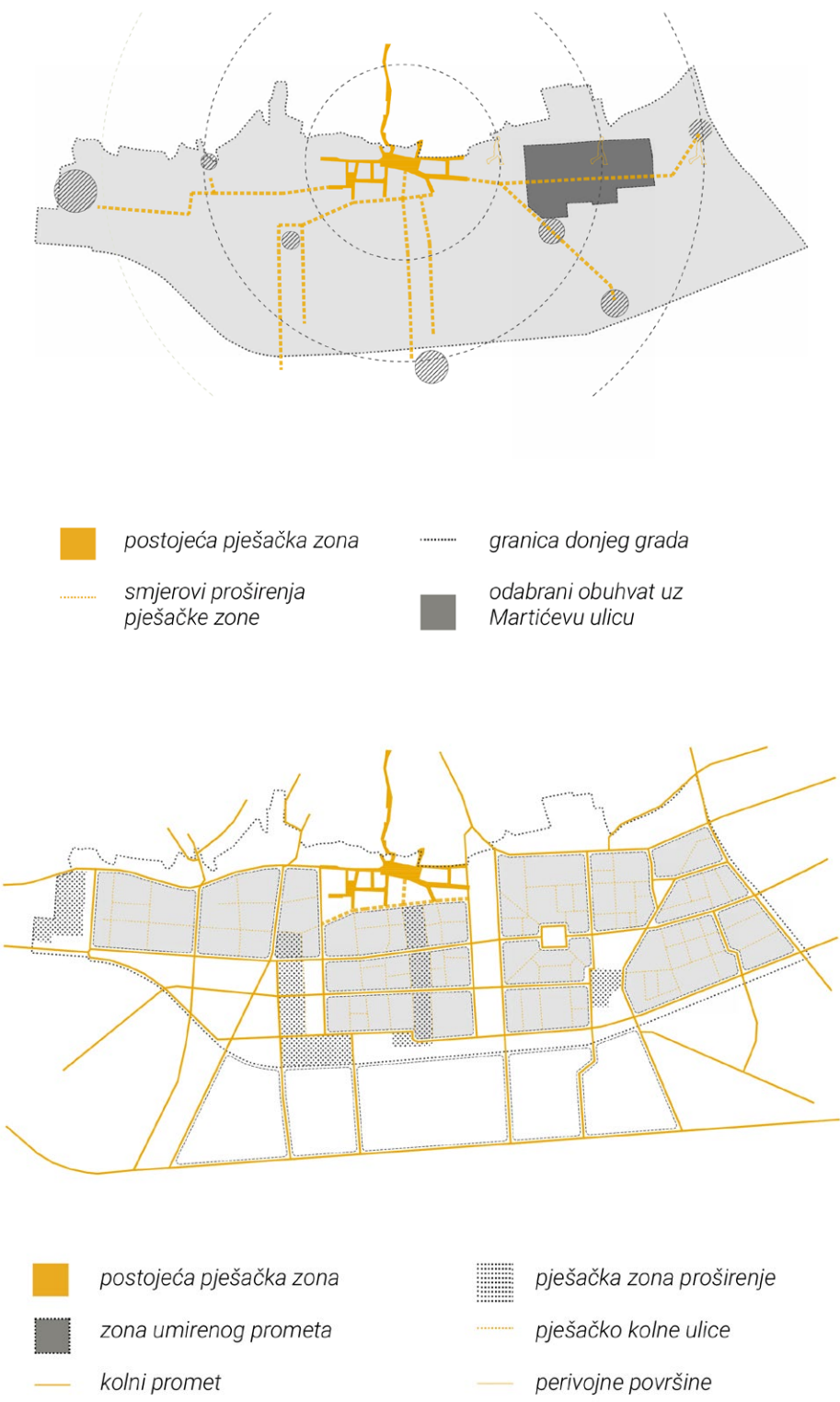

Sinergija
grada ljudi

108

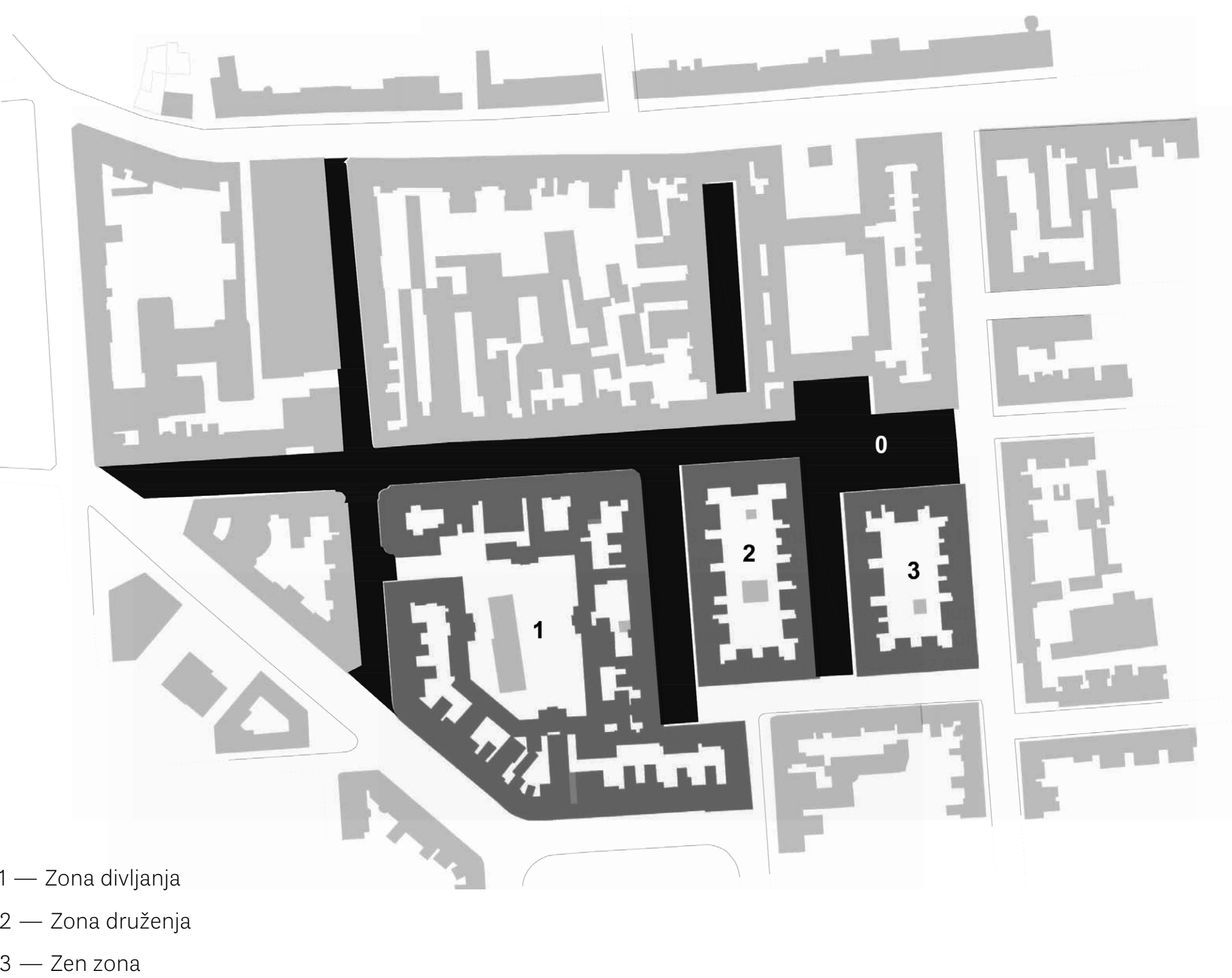
Obuhvat se sastoji od nekoliko zona s vlastitim namjenama. Tako se dijeli na 0. pješačku zonu kojoj su glavne funkcije kretanje i orijentacija korisnika. Prva zona svojim položajem i veličinom iskazuje potencijal zone za rekreaciju, dok je druga za manje intenzivno kretanje i druženje te treća zona postizanje potpunog mira i relaksacije. Same tematske zone unutar blokova definirane su veličinom bloka te postojećim sadržajima unutrašnjosti. Tako se blokovi u svojim krajnostima razlikuju, od blokova s velikim intenzitetom korištenja i raznovrsnom urbanom opremom, većom glasnoćom i za mladu populaciju, do onih intimnijeg, tišeg karaktera za zreliju populaciju.

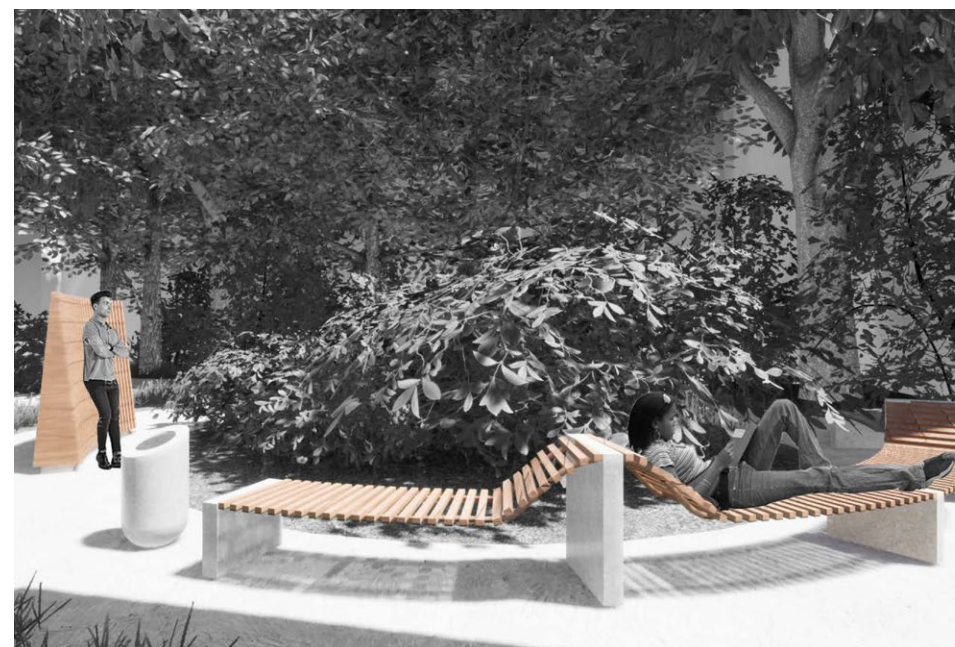
Destimuliranje
automobilskog prometa
formiranjem zona
usmjerenog prometa

studentski
projekti

109

Urbana oprema za zone
različitog intenziteta

112

Frano Jurić, Iva Munkačević, Mare Roth, Dino Špadina, Kaja Terze, Dora Vitlić, Karmen Žilić

Mentori: Ana Sopina, Andrea Hercog, Andrija Mudnić

Kao rezultat blokovske matrice te pojave paralelnog grad Donji grad je većinski sačinjen od fragmentiranih ambijenata i njihovog međuprostora. Javnim se prostorom smatra otvorena površina koja egzistira kao jedinstveni ambijent. 'Prostor između' zanemaren je te je u službi prelaska iz jedne točke u drugu. Promatramo li svaki otvoreni prostor kao mjesto susreta - žarište , a put između kao ravnopravan činitelj prostora, slika grada se percipira na drugačiji način.

Odabran je obuhvat bloka bivše tvornice Ledane na istočnom dijelu Donjeg grada. Analizom obuhvata, osim što je uočen potencijal simbioze stanovanja i novootkrivenog kulturnog centra te eklektično načelo pri oblikovanju šireg prostora.

Novi puls

Afirmirana je teza fragmetiranosti, to jest postojanje mikromabijenata unutar jednog bloka, te je zatečeno privaćeno kao činitelj identiteta prostora.

Na razini mikroambijenta određena su žarišta koja su povezana intervencijom kontinuirane linije. Linija stvara novi jezik proizašao iz mogućnosti koje nosi napredak tehnologije. Ona se ponaša kao urbana oprema. Reducirana je i apstrahirana zbog čega je njena funkcija neodređena. Oblikovanjem linije ostvaruje se sloboda te različitost scenarija korištenja.

Generično nastaje kroz parametre, ali je specifična je u odnosu na područje u kojem se nalazi. U potpunosti se prilagođava mikroambijentu. Izbjegava postojeće zelenilo, zaokružuje novoaktivirana žarišta, a ukoliko je prostor anoniman ona služi kao aktivator različitih zona određenih prema funkciji. Nastaje kontinuirani pulsirajući javni prostor.

Promatra li se svaki otvoreni prostor, bez obzira na minimalne dimenzije, kao mjesto susreta – žarište, a njegova poveznicu kao dinamični činitelj javnog prostora, tada se slika grada se percipira na drugačiji način – nastaje kontinuirani pulsirajući javni prostor

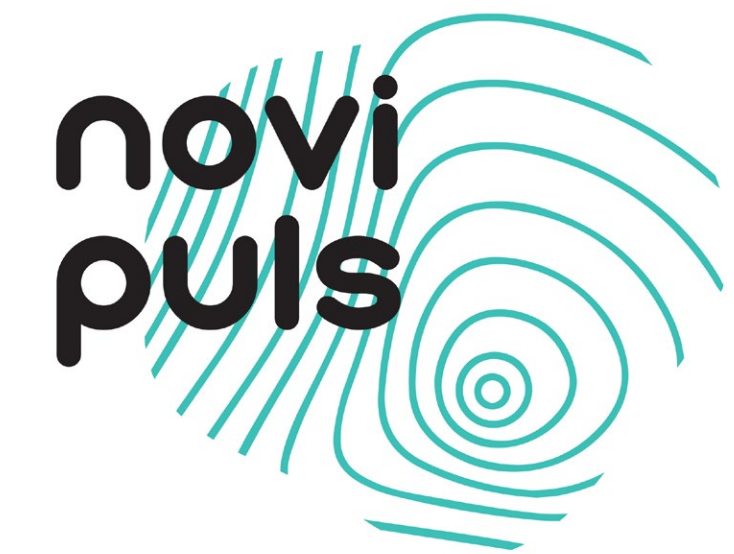
studentski projekti

Tlocrt i presjek revitaliziranog bloka Ledana

Urbani vrt javne i privatne namjene

Vizualni identitet projekta

Stari prostor — nove dimenzije

studentski
projekti

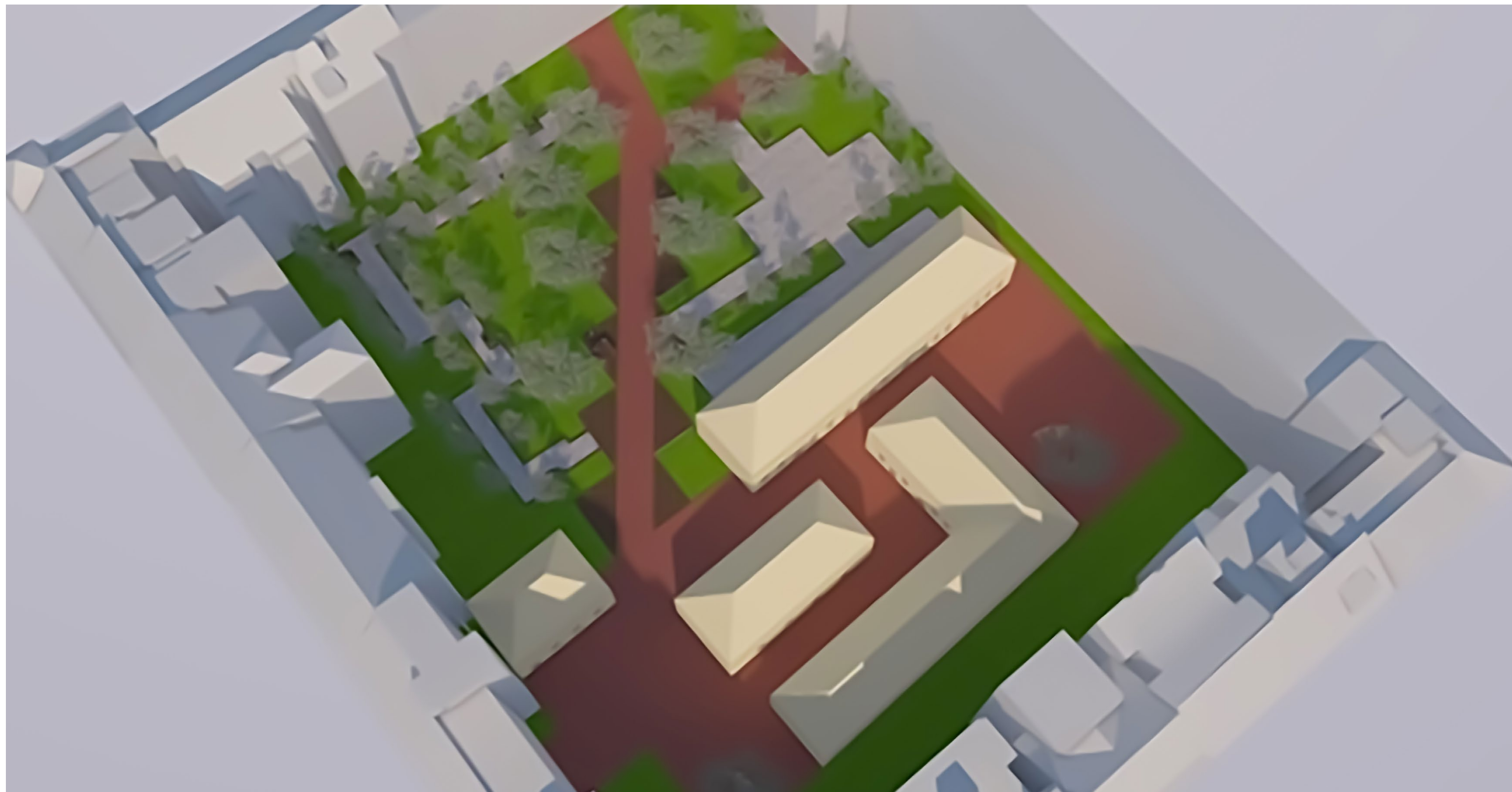
118

Maria Čerkić, Sara Hrestak, Vlatka Geceg, Paula Lasković, Paula Strugačevac, Tea Matijević

Mentorice: Kristina Perkov, Dina Milovčić, Nika Pavlinek

Tijekom obilaska Donjeg grada najviše pažnje privukla su nam brownfield područja u kojima vidimo potencijal za razvoj novih javnih prostora. Odabran je istočni dio, područje blokova Badel i bloka u kojem je bila zagrebačka ledana. Nakon istraživanja povijesti tvornica, raznih analiza, provedene ankete, te analize referentnih primjera, nastao je koncept. Ideja je oživjeti dva odabrana brownfielda u nova žarišta, a glavnu ulogu u obnovi ima uređenje javnog prostora. Cilj je i stvaranje poveznice između njih: Martićeva ulica. Promjene unutar blokova kasnije utječu na okolne prostore. Prije razrade rješenja definirane su zone.

Proces revitalizacije dugo traje te je rješenje u fazama. Prva faza: uklanjanje objekata koji nisu zaštićena kulturna baština te nadogradnje.

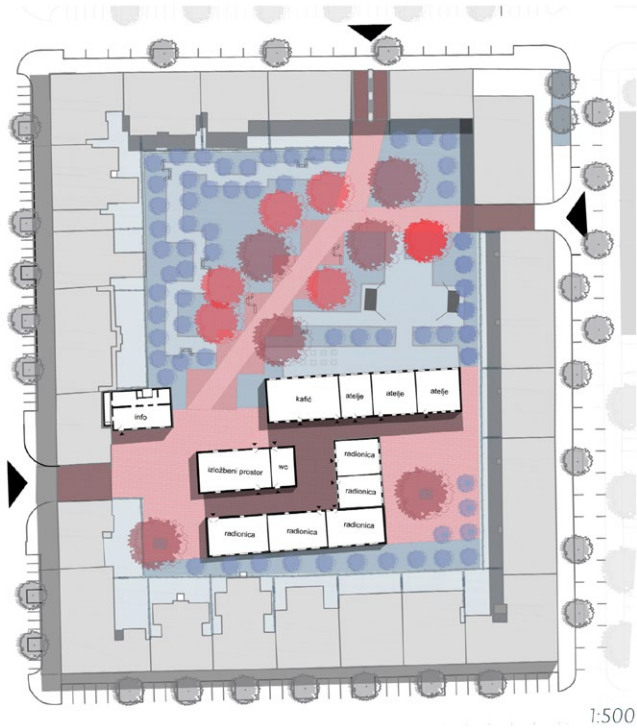
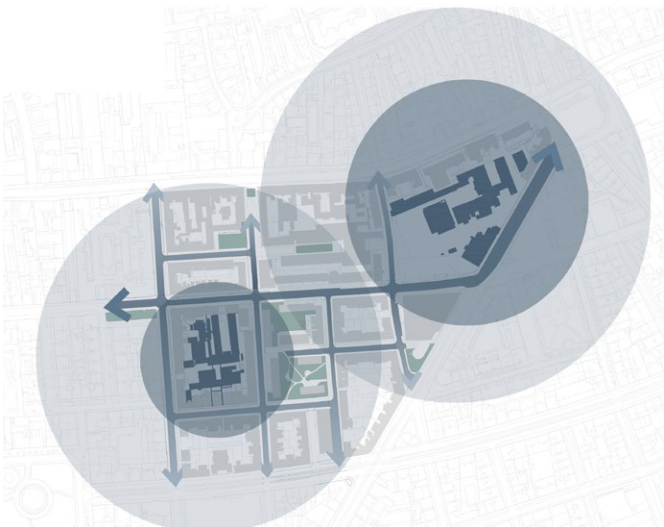

Stari prostor —
novе dimenzije

Druga faza: privremena obnova, uvođenje montažnih elemenata koji će udomiti sadržaje dok se industrijske zgrade obnove. Zadnja faza: industrijske zgrade su obnovljene i prenamjenjene, a javni prostor uređen.

U bloku Badel izgrađena je podzemna garaža i novi objekti. Ledana je detaljnije razrađena zato što je zanemarena i nepoznata ljudima. Blok Ledana je podijeljen u zone: zonu parka, zonu Kulturnog centra i zonu predvrtova stanara. Kod opločenja puteva u bloku vidljiva je tema reuse-a, ponovno je korištena stara cigla od rušenih zgrada i smanjen građevni otpad. To postaje dio novog identiteta našeg prostora i dio signalistike. Slaganje cigle po principu riblja kost sugerira kretanje, a po principu pleteni koš zadržavanje u prostoru. Put od drobljene cigle je u mirnoj zoni.

Sustav signalistike se dimenzijama referirana na stare cigle, u dvije obrade: perforirane metalne pločice i izrezan metal. Dizajnirane su dvije vrste klupa i koš za smeće od metala i drva. Stalak za bicikle od metala i minimalistička rasvjeta.

	Likvidambar		Ulaz
	Grimizni javor		Montažni elenemt
	Obična breza		Raščlanjena klupa
	Lovor višnja		Dupla klupa

idejno rješenje blok Ledana

studentski
projekti

1. Edukacijski centar Matka Laginje
2. Multimedijiski centar Badel
3. Restoran Pokorny
4. Muzej Vladimira Arka
– suvenirnica, kafić Gorica
5. Obnovljeno sjeverno pročelje, ostatak kao nalazište industrijske arheologije

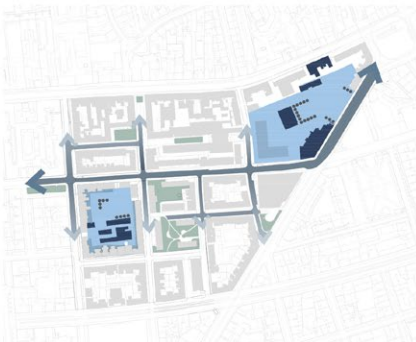
- Postojeća izgradnja
- Prenamjenjene industrijske zgrade
- Nova izgradnja
- Obris gabarita podzemne garaže

idejno rješenje blok Badel

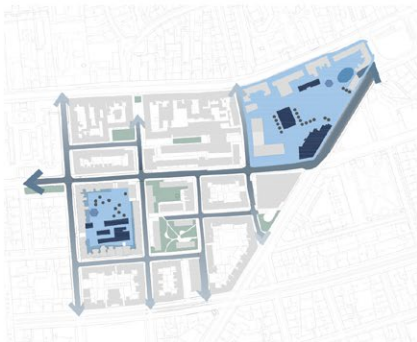
1. FAZA - Čišćenje

2. FAZA - Privremena obnova

3. FAZA - Trajna obnova

Faze razrade

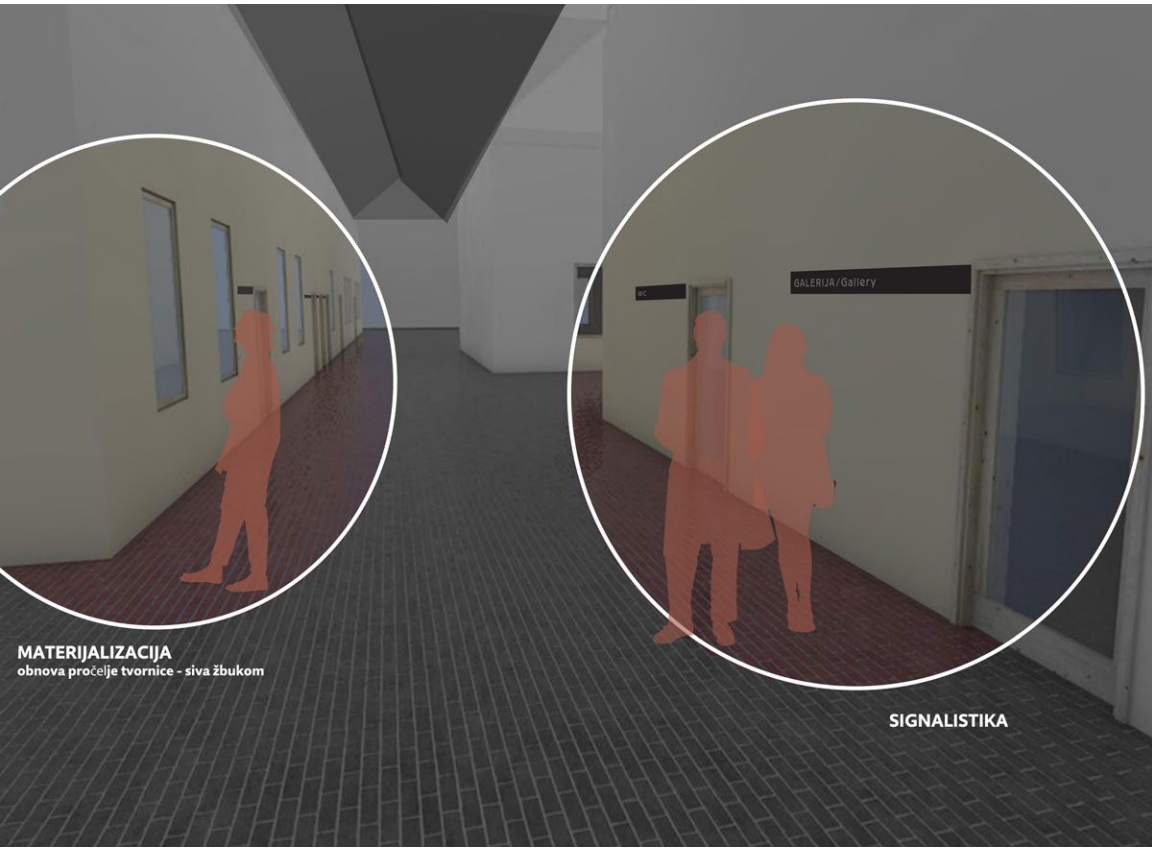
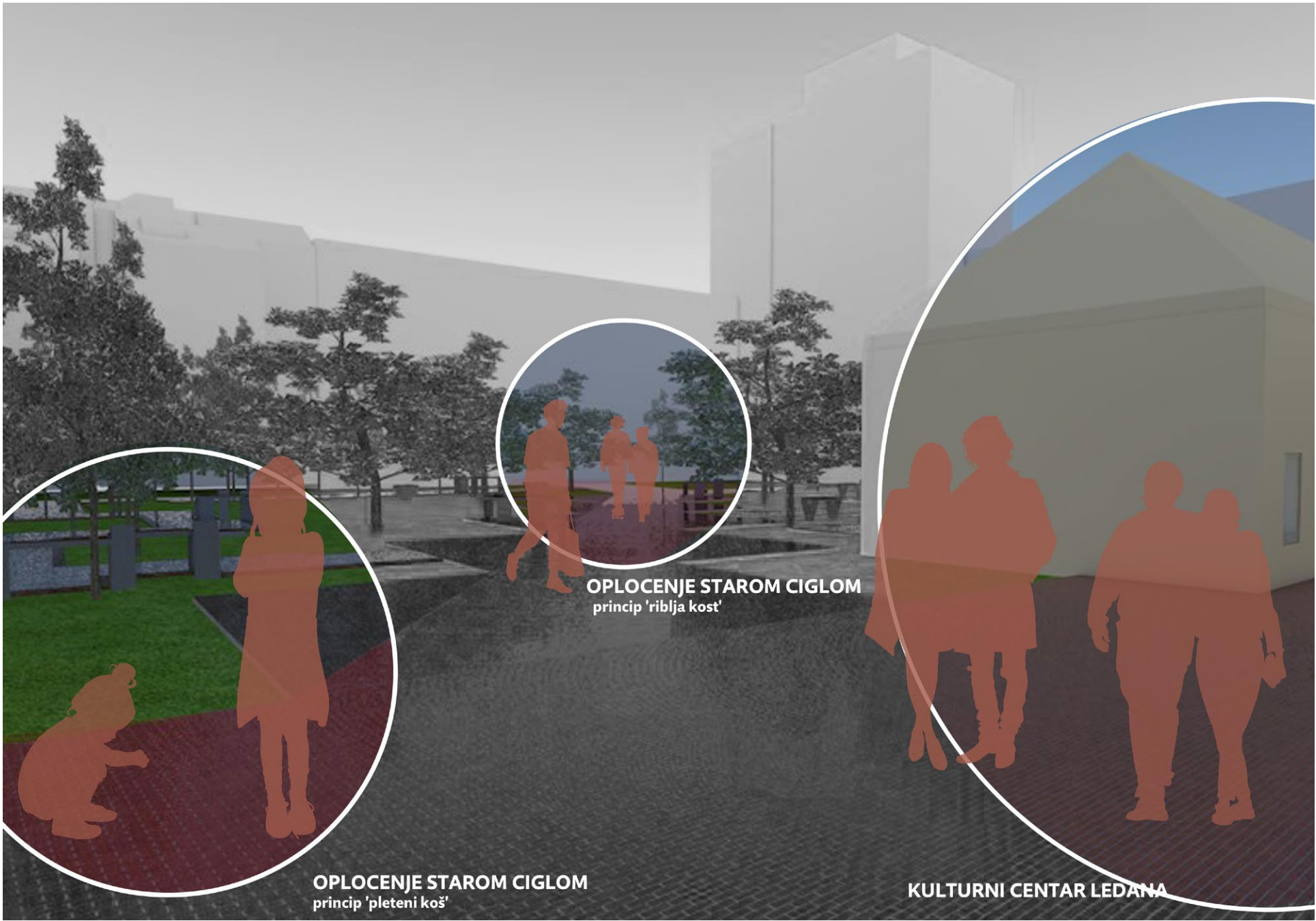
Stari prostor —
nove dimenzije

122

Kulturni centar
Ledana

studentski
projekti

Sustav signalistike

RADIONICA/Workshop
GALERIJA/Gallery

ATELJE/Atelier
KAFIĆ/Caffe

WC
INFO

A

KULTURNI CENTAR LEDANA

KULTURNI
CENTAR LEDANA

PARK
LEDANA

Anja Tihomirović: Džamija nakon škole

REFLEKSIJE

OSVRT NA SEMESTAR I NAUČENO

Interdisciplinarnom suradnjom studenti su pokazali sposobnost povezivanja znanja različitih disciplina, koja koriste u samostalnom prepoznavanju problema i predlaganju mogućnosti njihova rješavanja. Sve faze razvoja projekta pri tome su provedene u sudjelovanju studenata triju studijskih programa uz sinergiju prostornog, predmetnog i vizualnog aspekta projekta.

U zajedničkom radu studenata, prikazana je vizija Donjeg grada kao mozaika urbanih mjesta življenja zajednice, sustava javnih prostora raznovrsnih karaktera, preklopa različitih gradskih struktura, funkcija i scenarija. Kontinuitet javnog prostora postignut je senzibilitetom za povijesne mijene, simboličke vrijednosti, održivost izgrađenih struktura s novim namjenama, te prožimanje izgrađenog i slobodnog prostora, prirodnih i stvorenih ambijenata. Time su razvijani prostorni, predmetni i vizualni identiteti

pojedinih javnih prostora koji, međusobno povezani u sustav, doprinose stvaranju suvremenog identiteta Donjeg grada. Zajedničkim radom studenata, u potpunosti je ostvaren pretpostavljeni cilj: razvijen je dijalog studenata različitih disciplina, projektnim prijedlozima su afirmirane urbane zajednice i vrijednosti prostora, čime je razvijana kultura javnog prostora Donjeg grada.

Doprinosi interdisciplinarne suradnje vidljivi su u korištenju i povezivanju različitih mjerila i razina – planerskih, urbanističkih, arhitektonskih i predmetnih mjerila, mjerila detalja, apstraktnih i simboličkih mjerila vizualnih komunikacija te povijesnih i suvremenih, društvenih i ekonomskih, fizičkih i metafizičkih, ekoloških i stvorenih razina javnog prostora. Razumijevanje i unapređenje javnog prostora ne staje samo na prostornoj dimenziji, već uključuje zajednicu i kulturu te identitete i simbole koje zajednica nosi. Kultura se time ogleda podjednako u kulturi življenja kao i u kulturi stvaranja grada.

REFLEKSIJE

128 Posvećenost suradnji i uvažavanje različitih pristupa projektu doprinos je zajedničkog rada, uz naglasak na vrijednostima procesa rada a ne isključivo na vrijednostima rezultata rada. Vrijednosti procesa rada ogledni su u napretku koji svaki od studenata, pojedina grupa studenata, te svi studenti Paralelne radionice kao cjelina, postižu u tijeku semestra. Proces rada obuhvaća posvećenost razradi projekta, predviđanje posljedica i refleksiju ostvarenog, koje donose nove vrijednosti projektu. Pri tome rezultati razvijanja vještina međusobnog komuniciranja i prenošenja ideja, te uvažavanje razlika kojima se razvija bogatstvo projek(a)ta, daju doprinose sinergiji koja nadilazi pojedinačne rezultate studenata i studentskih timova. Životnost sinergije time je pretočena i u životnost projekata.

Sinergija studenata tri studijska programa, koji su zajednički projektirali i predložili transformacije sustava javnih prostora blokova Donjeg grada, omogućila je stvaranje zajedničke kreacije te pokazala

važnost zajedničkog sustavnog djelovanja – planerskog, projektantskog i dizajnerskog pristupa u razvijanju projekta. Priznanje za zajednički rad koji nastavlja duh grada, stvara nove vrijednosti zajednice te razvija kulturu javnog prostora, studenti Studija arhitekture i urbanizma te Studija dizajna dobili su osvajanjem Rektorove Nagrade za ‘veliki’ timski znanstveni i umjetnički rad (više od deset autora) u interdisciplinarnom području umjetnosti, za akademsku godinu 2020./2021.

Doprinosi interdisciplinarne suradnje vidljivi su u korištenju i povezivanju različitih mjerila i razina – planerskih, urbanističkih, arhitektonskih i predmetnih mjerila, mjerila detalja, apstraktnih i simboličkih mjerila vizualnih komunikacija te povijesnih i suvremenih, društvenih i ekonomskih, fizičkih i metafizičkih, ekoloških i stvorenih razina javnog prostora.

Razumijevanje i unapređenje javnog prostora ne staje samo na prostornoj dimenziji, već uključuje zajednicu i kulturu te identitete i simbole koje zajednica nosi. Kultura se time ogleda podjednako u kulturi življenja kao i u kulturi stvaranja grada.

129

IMPRESSUM

SINERGIJA

IDEJNO CJELOVITO RJEŠENJE JAVNOG PROSTORA
UNUTAR SKUPA BLOKOVA DONJEG GRADA

Paralelna radionica provedena je Sinergijom dvaju
studija Arhitektonskog fakultet Sveučilišta u Zagrebu:

**Studij arhitekture i urbanizma, Katedra za urbanizam,
prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu
Studij dizajna, smjer Industrijski dizajn i smjer
Dizajn vizualnih komunikacija**

Izdavač

Sveučilište u Zagrebu Arhitektonski fakultet
Hrvatska — 10000 Zagreb, Fra Andrije Kačića Miošića 26
web: www.arhitekt.hr - mail: dekan@arhitekt.hr
tel.: +385 1 4639 222

Urednici

asist. Ana Sopina, asist. Kristina Perkov,
asist. Andrija Mudnić

Recezeni

izv. prof. mr. sc. Sonja Tadej Vončina
pred. dr. sc. Ivana Podnar

Grafički dizajn i prijelom teksta

asist. Andrija Mudnić

Istraživanja i projekti Sinergije studenata Studija
arhitekture i urbanizma te Studija dizajna na zadatku
Idejno cjelovito rješenje javnog prostora unutar skupa
blokova donjeg grada, tematski je povezano na
Institucijski istraživački projekt Arhitektonskog fakulteta
u 2020. godini, IP-09 URBANA OBNOVA – Katedre za
urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu
voditeljice prof. dr. sc. Bojane Bojanić Obad Šćitaroci.

Rukopis za objavljivanje prihvatilo je Povjerenstvo za
nakladničku djelatnost Arhitektonskog fakulteta na
sjednici održanoj 29.11.2021.

ISBN 978-953-8042-70-6

Publikacija je digitalna.

Zagreb, studeni 2021.

© Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet

Napomena:

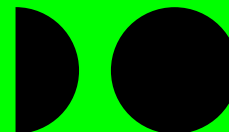
*U edukacijskim i istraživačkim projektima studenti koriste sve javno
dostupne izvore, materijale, podatke i izrađene studije. Ovim putem
zahvaljujemo svima osobama i institucijama koji su ustupile povijesnu
građu i omogućile korištenje prethodno izrađenih specijalističkih studija.*

Sveučilište u Zagrebu
University of Zagreb

Arhitektonski fakultet
Faculty of Architecture

Studij dizajna
School of Design